

Ajutorul pentru comerț acordat de UE țărilor cel mai puțin dezvoltate

Răspunde nevoilor identificate, dar nivelul finanțării din partea UE nu e în grafic față de obiectivul stabilit pentru 2030

CURTEA DE
CONTURI
EUROPEANĂ

Cuprins

Puncte

01-18 | Mesajele principale

01-08 | De ce este important acest domeniu

09-18 | Ce a constatat și ce recomandă Curtea

19-81 | Observațiile Curții, în detaliu

19-39 | Cadrul strategic al UE a fost actualizat pentru a se pune accentul pe nevoile de ajutor pentru comerț ale țărilor cel mai puțin dezvoltate, dar această intenție nu a fost transpusă într-un plan de acțiune

21-24 | Actualizarea din 2017 a strategiei UE privind ajutorul pentru comerț a pus un accent mai mare pe țările cel mai puțin dezvoltate

25-28 | Actualizarea strategiei în 2017 nu a fost urmată de niciun plan de acțiune care să prevadă ținte intermediare pentru finanțarea din partea statelor membre sau din partea UE

29-32 | Conceptul de „ajutor pentru comerț” este prea larg pentru a putea ghida programarea realizată de delegațiile UE și de partenerii de implementare

33-36 | În trecut, evaluările specifice ale nevoilor de ajutor pentru comerț erau efectuate în cadrul parteneriatului *Enhanced Integrated Framework*, dar majoritatea nu au mai fost continuate

37-39 | Comisia nu dispune de evaluări specifice ale nevoilor de ajutor pentru comerț, dar delegațiile UE identifică domeniile prioritare

40-64 | Ajutorul UE pentru comerț este furnizat în funcție de nevoi, dar este departe de a atinge nivelul-țintă de finanțare

- 41-53 | Ținta de finanțare stabilită pentru țările cel mai puțin dezvoltate este departe de a fi atinsă dacă nu are loc o analiză detaliată care să permită măsuri corective
- 54-58 | Ajutorul furnizat de UE pentru comerț în țările cel mai puțin dezvoltate acoperă mai multe categorii și sectoare relevante, dar sustenabilitatea economică a proiectelor nu este întotdeauna asigurată
- 59-64 | Coordonarea asigurată de delegațiile UE este, în general, bună, dar s-a ratat o ocazie de a o îmbunătăți pe cea cu statele membre și cu delegațiile regionale ale UE

65-81 | Monitorizarea și raportarea de către Comisie a rezultatelor și a impactului ajutorului UE pentru comerț s-au îmbunătățit, dar nu sunt exhaustive

- 66-69 | Începând din 2017, Comisia publică un raport anual specific privind progresele înregistrate în ceea ce privește ajutorul pentru comerț acordat de UE
- 70-77 | Monitorizarea și raportarea globală de către Comisie a ajutorului pentru comerț acordat de UE nu acoperă în mod cuprinzător toate aspectele
- 78-81 | Măsurarea impactului asupra comerțului a ajutorului pentru comerț furnizat de UE este foarte limitată

Anexe

Anexa I – Informații despre audit

Acronime

Glosar

Răspunsurile Comisiei și ale Serviciului European de Acțiune Externă

Calendar

Echipa de audit

01

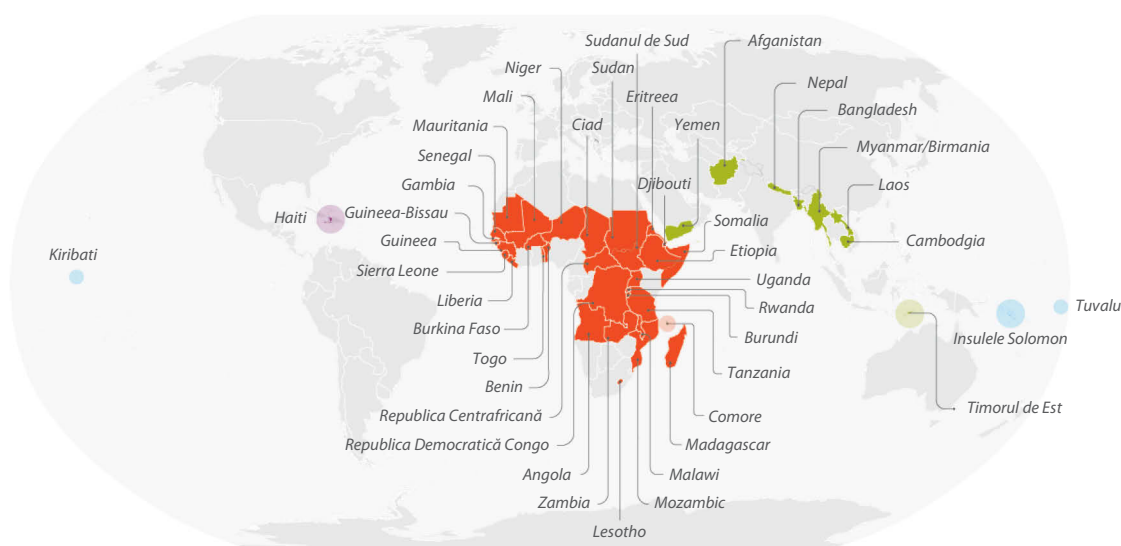
Mesajele principale

De ce este important acest domeniu

- 01** În țările în curs de dezvoltare, comerțul, în special comerțul transfrontalier, este important pentru creșterea economică, care poate ajuta milioane de persoane să scape de sărăcie. Însă aceste țări și, mai ales, țările cel mai puțin dezvoltate trebuie să facă față unor probleme semnificative care nu le permit să beneficieze așa cum ar trebui de comerțul regional și mondial.
- 02** Țările cel mai puțin dezvoltate nu sunt un grup omogen și, deși unele pot avea lucruri în comun, situația și condițiile din fiecare variază considerabil. Unele au o situație politică fragilă sau sunt afectate de conflicte, altele nu beneficiază de ieșire la mare sau au capacități de producție scăzute. O parte dintre ele acordă prioritate producției agricole pentru a asigura securitatea alimentară, în timp ce altele încearcă să diversifice producția pentru a dezvolta exporturile.

03 Categoria țărilor cel mai puțin dezvoltate a fost stabilită de Adunarea Generală a ONU în 1971¹, drept recunoaștere de către comunitatea internațională a nevoii de a se lua măsuri speciale în sprijinul lor. Țările cel mai puțin dezvoltate au acces exclusiv la anumite [măsuri internaționale de sprijin](#), în special în domeniul asistenței pentru dezvoltare și al comerțului. ONU definește țările cel mai puțin dezvoltate ca fiind țările cu un nivel scăzut al veniturilor și cu obstacole structurale grave în calea dezvoltării durabile. În prezent, 44 de țări au această clasificare². Marea majoritate sunt situate în Africa (32 de țări), iar restul, în număr mai mic, în Asia (8), Pacific (3) și Caraibi (1) (a se vedea [figura 1](#)).

Figura 1 | Harta celor 44 de țări cel mai puțin dezvoltate (la 19 decembrie 2024)

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor furnizate de Comisia pentru politica de dezvoltare a ONU.

04 Inițiativa privind ajutorul pentru comerț a fost lansată în cadrul Conferinței ministeriale de la Hong Kong a Organizației Mondiale a Comerțului (OMC) din decembrie 2005 și vizează „sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare, în special a celor cel mai puțin dezvoltate, în vederea consolidării capacității comerciale și a infrastructurii de care acestea au nevoie pentru a beneficia de deschiderea comerțului. Inițiativa face parte din asistența oficială pentru dezvoltare (AOD) globală, constând în acordarea de granturi și de împrumuturi preferențiale programelor și proiectelor legate de comerț”³.

¹ Rezoluția 2768 (XXVI) a ONU din 18 noiembrie 1971.

² Lista țărilor cel mai puțin dezvoltate (la 19.12.2024), ONU.

³ *Aid for Trade fact sheet*, OMC.

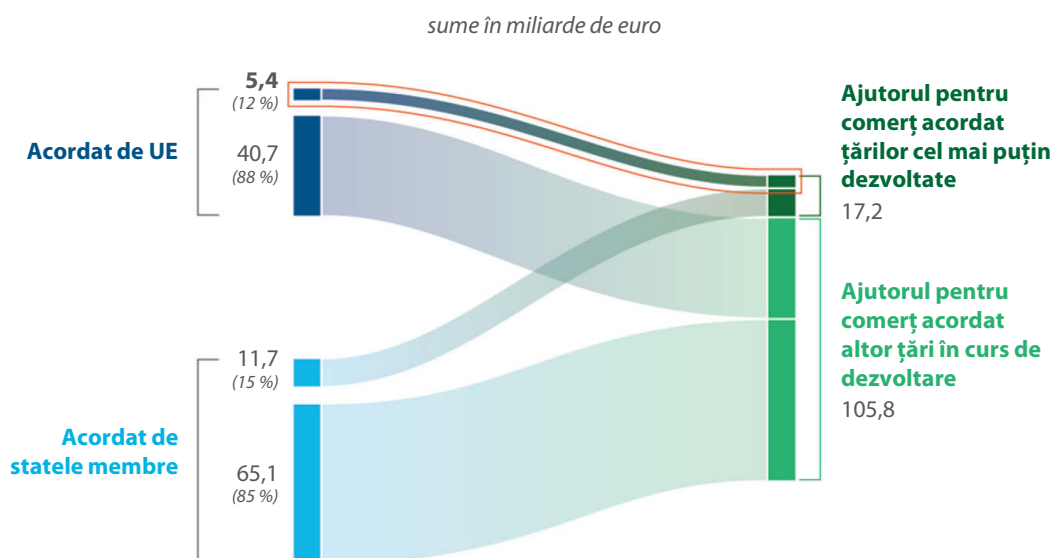
05 Întrucât comerțul în sine este o activitate amplă și complexă, OMC recunoaște că ajutorul pentru comerț este, de asemenea, amplu și greu de definit⁴. Ajutorul pentru comerț acoperă o gamă largă de domenii:

- consolidarea capacității de producție (este inclus aici orice sprijin pentru agricultură, silvicultură, pescuit, industrie, resurse minerale și minerit, servicii bancare și turism) – prin investiții în diferite industrii și sectoare, astfel încât țările să își poată diversifica exporturile și să își valorifice avantajele comparative;
- infrastructura economică – construirea drumurilor, a porturilor, a căilor ferate, a instalațiilor energetice și a telecomunicațiilor necesare pentru a conecta piețele interne, regionale și mondiale;
- politicile și reglementările comerciale, precum și adaptarea la comerț – țările sunt ajutate să își dezvolte strategii comerciale, să negocieze mai eficient și să pună în practică rezultate.

06 În urma Conferinței OMC din 2005, UE a adoptat, în 2007, propria strategie privind ajutorul pentru comerț, care a fost actualizată în 2017. În ultimii ani, ajutorul pentru comerț acordat de UE în mod colectiv (atât din partea UE, cât și a statelor sale membre) țărilor cel mai puțin dezvoltate s-a situat la un nivel relativ stabil. În perioada 2017-2022, acesta a fost de 17,2 miliarde de euro, iar cel acordat altor țări în curs de dezvoltare (țări cu venituri medii inferioare și țări cu venituri medii superioare) a fost de 105,8 miliarde de euro. Sprijinul exclusiv din partea UE pentru țările cel mai puțin dezvoltate (cuprinzând granturi de la Comisie și împrumuturi preferențiale de la Banca Europeană de Investiții – BEI) reprezenta aproape o treime din acest total, ridicându-se la 5,4 miliarde de euro (a se vedea [figura 2](#)). Cea mai mare parte a sprijinului Comisiei este acordat prin intermediul delegațiilor UE care se coordonează cu organizațiile internaționale, cu agenții pentru dezvoltare ale statelor membre, cu bănci de dezvoltare și cu alte organisme de punere în aplicare din țările partenere, în timp ce statele membre își canalizează ajutorul prin intermediul ambasadelor și al agențiilor de dezvoltare.

⁴ *Ibidem*.

Figura 2 | Ajutorul pentru comerț destinat țărilor cel mai puțin dezvoltate și altor țări în curs de dezvoltare, 2017-2022 (angajamente în miliarde de euro)

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor furnizate de Comisie.

Notă: din cauza rotunjirilor, este posibil ca unele totaluri să nu corespundă cu suma cifrelor luate separat.

07 Curtea a examinat, la nivel agregat, pentru toate țările cel mai puțin dezvoltate și, în special, pentru cele patru țări (Angola, Cambodgia, Malawi și Rwanda) unde s-au efectuat vizite la fața locului, dacă Comisia a direcționat, a pus în aplicare și a monitorizat în mod adecvat ajutorul pentru comerț acordat de UE acestor țări. Concret, s-a examinat dacă Comisia:

- s-a asigurat că nevoile țărilor cel mai puțin dezvoltate la care ajutorul pentru comerț trebuia să răspundă au fost abordate în mod adecvat în concordanță cu strategia UE privind ajutorul pentru comerț și dacă nevoile respective au fost integrate într-o măsură suficientă în scopurile și obiectivele programării sale pentru dezvoltare;
- a direcționat ajutorul pentru comerț al UE în mod suficient către țările cel mai puțin dezvoltate și dacă a pus în practică acest sprijin pentru a răspunde nevoilor acestor țări în coordonare cu alte părți interesate;
- a monitorizat și a raportat în mod adecvat rezultatele și impactul ajutorului pentru comerț al UE din țările cel mai puțin dezvoltate.

Auditul a acoperit perioada cuprinsă între 2017 și 2024.

- 08** Intenția Curții, prin acest raport, este de a contribui la îmbunătățirea modului în care Comisia gestionează ajutorul pentru comerț acordat de UE țărilor cel mai puțin dezvoltate și de a informa factorii de decizie în eventualitatea unei viitoare revizuirii a mecanismelor de guvernare ale noilor intervenții de ajutor pentru comerț (a se vedea punctul 23), cu atât mai mult cu cât Curtea nu s-a mai aplecat asupra acestui subiect în ultimii ani. Mai multe informații generale și detalii privind sfera și abordarea auditului sunt cuprinse în [anexa I](#).

Ce a constatat și ce recomandă Curtea

- 09** Per ansamblu, Curtea concluzionează că, deși cadrul strategic al UE privind ajutorul pentru comerț a fost actualizat în 2017 pentru a focaliza atenția asupra nevoilor țărilor cel mai puțin dezvoltate, această intenție nu a fost transpusă într-un plan de acțiune. Ajutorul pentru comerț al UE acordat acestor țări răspunde nevoilor lor, dar nu este pe drumul cel bun în ceea ce privește îndeplinirea țintei de finanțare stabilite pentru 2030 în strategia UE.
- 10** În 2017, după o perioadă de 10 ani de la prima strategie a UE privind ajutorul pentru comerț, Comisia a publicat o comunicare menită să aducă strategiei o viziune reînnoită. Printre altele, aceasta prevedea ca, până în 2030, ponderea ajutorului pentru comerț acordat de UE împreună cu statele sale membre țărilor cel mai puțin dezvoltate să crească treptat la 25 % din totalul ajutorului colectiv pentru comerț al UE (a se vedea punctele 21-24).
- 11** Curtea a constatat că obiectivul de a acorda o atenție sporită țărilor cel mai puțin dezvoltate nu a fost transpus într-un set operațional de obiective specifice și convenite cu statele membre. Din această cauză, UE și statele sale membre au avut dificultăți în a avansa, la nivel colectiv, în direcția atingerii țintei de finanțare convenite (a se vedea punctele 25-28).
- 12** Ținta de finanțare de 25 % este departe de a fi atinsă. Ponderea ajutorului pentru comerț direcționat către țările cel mai puțin dezvoltate a fost în medie de 18 % în perioada 2010-2015 și a scăzut de atunci, ajungând la 12 % în 2022, ultimul an pentru care sunt disponibile date. Cea mai mare parte a ajutorului pentru comerț din partea UE continuă să fie direcționat către alte țări în curs de dezvoltare (a se vedea punctele 41-44).
- 13** Curtea a constatat că Comisia nu a analizat în detaliu de ce ponderea corespunzătoare țărilor cel mai puțin dezvoltate a scăzut, lucru care i-ar fi permis să ia măsuri corective (a se vedea punctul 45).

Recomandarea 1

Să se elaboreze un plan de acțiune privind ajutorul pentru comerț destinat țărilor cel mai puțin dezvoltate

Pentru a îndeplini obiectivul de a pune un accent mai mare asupra țărilor cel mai puțin dezvoltate, Comisia ar trebui:

- (a) să efectueze o analiză detaliată a motivelor pentru care ajutorul pentru comerț acordat de UE țărilor cel mai puțin dezvoltate nu a crescut;
- (b) pe baza acestei analize, să reevalueze dacă ținta de finanțare de 25 % este în continuare adecvată și, în cazul în care se menține o țintă de finanțare, să stabilească un plan de acțiune special pentru țările cel mai puțin dezvoltate, cu obiective intermediare specifice și realiste privind ajutorul pentru comerț, împărțind, dacă este necesar, aceste țări în subgrupuri în funcție de nevoile, provocările, potențialul comercial și obiectivele lor caracteristice.

Data-țintă pentru punerea în aplicare a recomandării: sfârșitul anului 2026.

- 14** Nivelul scăzut al alocărilor de ajutor pentru comerț către țările cel mai puțin dezvoltate poate fi atribuit mai multor factori. De exemplu, aceste țări au dificultăți în a accesa finanțare inovatoare (cum ar fi garanții) și în a mobiliza fonduri private. Această problemă riscă să se agraveze în anii următori, dat fiind că strategia „[Global Gateway](#)” capătă o importanță tot mai mare și pune în mod special accentul pe mobilizarea de investiții din sectorul privat (a se vedea punctele [46-53](#)).

Recomandarea 2

Să se permită țărilor cel mai puțin dezvoltate să beneficieze pe deplin de ajutorul pentru comerț acordat prin inițiativa „Global Gateway”

Comisia ar trebui fie să integreze obiectivele strategiei UE privind ajutorul pentru comerț în „Global Gateway”, în special pentru țările cel mai puțin dezvoltate, fie să arate în mod explicit modul în care „Global Gateway” ar trebui să sprijine aceste obiective.

Data-țintă pentru punerea în aplicare a recomandării: jumătatea anului 2026.

- 15** Curtea a constatat că proiectele legate de ajutorul pentru comerț pe care le-a examinat țineau cont de nevoile țărilor cel mai puțin dezvoltate și că au obținut, în general, realizările planificate. În unele cazuri, există însă riscul ca aceste țări să nu fie în măsură, în anii următori, să valorifice rezultatele obținute și să asigure sustenabilitatea economică a proiectelor (a se vedea punctele [54-58](#)).

Recomandarea 3

Să se aibă în vedere extinderea rezultatelor și să se asigure sustenabilitatea economică a intervențiilor UE de ajutor pentru comerț în țările cel mai puțin dezvoltate

În cursul etapelor de planificare și de punere în aplicare a intervențiilor UE de ajutor pentru comerț în țările cel mai puțin dezvoltate, Comisia ar trebui să se concentreze în special pe extinderea rezultatelor și pe asigurarea sustenabilității economice a proiectelor. De exemplu, aceasta ar trebui să le ceară beneficiarilor să elaboreze planuri de afaceri, după caz, sau să pună în aplicare măsuri de atenuare a riscului ca, din cauza rotației ridicate a personalului, expertiza tehnică dobândită să se piardă.

Data-țintă pentru punerea în aplicare a recomandării: sfârșitul anului 2026.

- 16** Mecanismul prin care ajutorul pentru comerț este acordat țărilor cel mai puțin dezvoltate funcționează într-un mediu complex, care implică numeroase părți interesate. Curtea a constatat că, între delegațiile UE vizitate de Curte și guvernele țărilor beneficiare, exista un grad înalt de cooperare. Totodată, delegațiile erau angajate într-un dialog structurat cu sectorul privat, cu organizațiile societății civile și cu alți donatori internaționali. În plus, Curtea a constatat că, între delegațiile UE și serviciile centrale ale Comisiei, aveau loc interacțiuni și schimburi regulate (a se vedea punctele [59-61](#)).
- 17** În schimb, Curtea a identificat cazuri în care interacțiunea dintre delegațiile UE din țările cel mai puțin dezvoltate și alte delegații ale UE cu responsabilități regionale era limitată sau nestructurată. Mai mult, spre deosebire de țările în curs de dezvoltare, țările cel mai puțin dezvoltate nu dispun, în general, de cadre instituționale suficient de solide pentru a-și putea exprima nevoile în materie de ajutor pentru comerț la nivel regional. Pe măsură ce intervențiile care nu sunt specifice unei anumite țări (derulate în principal prin intermediul programelor regionale) și care implică ajutor pentru comerț din partea UE se intensifică, faptul că programele regionale nu se concentrează pe țările cel mai puțin dezvoltate riscă să devină o problemă semnificativă (a se vedea punctele [62-64](#)).

Recomandarea 4

Să se asigure o mai bună coordonare a ajutorului UE pentru comerț între delegațiile UE din țările cel mai puțin dezvoltate și delegațiile UE cu responsabilități regionale

Comisia ar trebui să îmbunătățească coordonarea dintre delegațiile UE din țările cel mai puțin dezvoltate și delegațiile UE cu responsabilități regionale atunci când concepe, pune în aplicare și monitorizează programele regionale. În acest sens, ar putea fi instituite mecanisme de concepere și punere în aplicare adaptate fiecărei țări, pentru a se asigura că programele regionale legate de comerț răspund nevoilor specifice fiecăreia dintre țările cel mai puțin dezvoltate, și ar putea fi dezvoltată o structură mai integrată de guvernanță a proiectelor.

Data-țintă pentru punerea în aplicare a recomandării: sfârșitul anului 2026.

- 18** Odată cu [actualizarea strategiei UE privind ajutorul pentru comerț din 2017](#), Comisia a publicat, în fiecare an, câte un raport privind progresele înregistrate în acest domeniu, subliniind contribuția UE la inițiativa globală privind ajutorul pentru comerț. Curtea a constatat însă că activitățile de monitorizare și de raportare ale Comisiei privind țările cel mai puțin dezvoltate nu erau exhaustive. Raportarea acestora cu privire la contribuțiile financiare:
- nu include defalcări pe categorii și sectoare pentru țările cel mai puțin dezvoltate;
 - este bazată pe angajamente, cele privind ajutorul pentru comerț fiind raportate abia după 2 ani;
 - nu indică în niciun fel măsura în care fiecare țară dintre cele cel mai puțin dezvoltate beneficiază de sprijinul alocat la nivel general, nespecific unei țări anume (acest sprijin general reprezintă o parte semnificativă din ajutorul pentru comerț);
 - nu măsoară decât foarte restrâns impactul pe care îl are ajutorul pentru comerț acordat de UE (a se vedea punctele [66-81](#)).

Recomandarea 5

Să se îmbunătățească raportarea și monitorizarea ajutorului pentru comerț acordat de UE țărilor cel mai puțin dezvoltate

Pentru a pregăti mai bine noile intervenții ale UE în domeniul ajutorului pentru comerț în țările cel mai puțin dezvoltate, Comisia ar trebui:

- (a) să asigure o raportare a ajutorului său pentru comerț mai oportună și mai relevantă, prin reducerea decalajului de timp, prin comunicarea atât a plăților, cât și a angajamentelor, și prin includerea unor defalcări estimate ale programelor regionale pentru fiecare dintre țările cel mai puțin dezvoltate.
- (b) să revizuiască și să monitorizeze cu regularitate orice plan de acțiune privind ajutorul pentru comerț acordat țărilor cel mai puțin dezvoltate [a se vedea recomandarea 1 litera(b)], de exemplu pe baza unor indicatori definiți pentru fiecare subgrup de astfel de țări.

Data-țintă pentru punerea în aplicare a recomandării: sfârșitul anului 2026.

Observațiile Curții, în detaliu

Cadrul strategic al UE a fost actualizat pentru a se pune accentul pe nevoile de ajutor pentru comerț ale țărilor cel mai puțin dezvoltate, dar această intenție nu a fost transpusă într-un plan de acțiune

- 19** În 2007, UE (împreună cu statele sale membre) a adoptat prima sa [strategie privind ajutorul pentru comerț](#), în urma angajamentelor de sprijin convenite cu 2 ani mai devreme în cadrul [Conferinței ministeriale de la Hong Kong a Organizației Mondiale a Comerțului \(OMC\)](#). S-a luat angajamentul ca o finanțare anuală în cuantum de 2 miliarde de euro, provenită în măsură egală de la bugetul UE (gestionat de Comisie) și de la bugetele statelor membre ale UE alocate pentru ajutor, să fie alocată asistenței în domeniul comerțului.
- 20** Curtea a examinat dacă Comisia (împreună cu personalul său din delegațiile UE) a ținut seama în mod suficient de strategia actualizată a UE privind ajutorul pentru comerț atunci când a planificat și a programat sprijinul pentru dezvoltare. S-a evaluat, de asemenea, dacă Comisia s-a asigurat că nevoile în materie de ajutor pentru comerț ale țărilor cel mai puțin dezvoltate au fost evaluate în mod corespunzător pe baza unei metodologii care ținea cont de prioritățile strategiei UE privind ajutorul pentru comerț, de evoluția nevoilor țărilor cel mai puțin dezvoltate și de condițiile în schimbare.

Actualizarea din 2017 a strategiei UE privind ajutorul pentru comerț a pus un accent mai mare pe țările cel mai puțin dezvoltate

21 În 2017, după o perioadă de 10 ani de la prima strategie a UE privind ajutorul pentru comerț, Comisia a publicat o [comunicare](#) menită să aducă strategiei o viziune reînnoită. Comunicarea stabilea modalități prin care UE putea face ca strategia să devină mai eficace, prin modernizarea ajutorului pentru comerț și printr-o mai bună direcționare a acestuia, în special în „țările cel mai puțin dezvoltate și în țările în situații de fragilitate”. Se pune un accent mai puternic și pe dimensiunile sociale și de mediu ale durabilității, precum și pe creșterea economică favorabilă incluziunii și pe legăturile existente între investiții și comerț, care trebuie exploatate pe deplin pentru a se putea atinge [obiectivele de dezvoltare durabilă \(ODD\) ale ONU pentru 2030](#). Strategia actualizată impunea următoarele modificări fundamentale față de practicile existente la momentul respectiv⁵:

- „reducerea fragmentării actuale și sporirea efectului de levier al ajutorului pentru comerț prin furnizarea ajutorului într-un mod mai informat și mai bine coordonat;
- amplificarea impactului ajutorului pentru comerț acordat de UE, asigurând coerența sa deplină cu instrumentele din cadrul politicilor externe ale UE și valorificând la maximum acest instrumente, în special noul plan de investiții externe, acordurile comerciale și schemele comerciale;
- un accent mai puternic pe dimensiunea socială și de mediu a durabilității, precum și pe creșterea economică favorabilă incluziunii;
- o mai bună diferențiere a țărilor, cu o atenție sporită acordată țărilor cel mai puțin dezvoltate și situațiilor de fragilitate;
- îmbunătățirea monitorizării și a raportării.”

⁵ Comunicarea Comisiei, 13.11.2017, „Obținerea prosperității prin comerț și investiții – Actualizarea Strategiei comune a UE privind ajutorul pentru comerț din 2007”.

- 22** Actualizarea din 2017 a stabilit un obiectiv de creștere a proporției ajutorului global pentru comerț acordat de UE și de statele membre țărilor cel mai puțin dezvoltate, vizând o creștere progresivă de la 18 % (media pentru perioada 2010-2015) la 25 % din ajutorul total pentru comerț până în 2030. Această țintă în materie de finanțare era coerentă cu [ținta 8.a privind ajutorul pentru comerț a ODD 8](#) („Creșterea sprijinului pentru comerț acordat țărilor în curs de dezvoltare, în special țărilor cel mai puțin dezvoltate, inclusiv prin intermediul cadrului integrat consolidat pentru asistența tehnică legată de comerț acordată țărilor cel mai puțin dezvoltate”) și se preconiza că va contribui la atingerea [țintei 17.11 a ODD 17](#) de dublare a ponderii exporturilor globale din țările cel mai puțin dezvoltate până în 2020.
- 23** Cea mai recentă versiune a strategiei este veche de 8 ani, nemaifiind actualizată din 2017. Între timp, UE a lansat alte inițiative adiacente, care se derulează în paralel. De exemplu, [comunicarea Comisiei, din 2021, privind revizuirea politicii comerciale](#) includea mai multe domenii prioritare legate de comerțul cu țările în curs de dezvoltare, cum ar fi promovarea unor lanțuri valorice responsabile și durabile, contribuția la ODD-uri și consolidarea parteneriatelor UE cu Africa.
- 24** În decembrie 2021, Comisia și Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate au adoptat [comunicarea comună privind inițiativa „Global Gateway”](#). Aceasta are un impact asupra ajutorului pentru comerț, având în vedere obiectivul său de a mobiliza investiții în infrastructura strategică esențială din domeniul transporturilor, al energiei și din sectorul digital, în sprijinul eforturilor partenerilor UE de a accelera transformarea verde și digitală și de a contribui la intensificarea comerțului și a schimburilor interpersonale. Strategia combină instrumente financiare (menite să mobilizeze investiții din sectorul privat) cu instrumente operaționale precum asistență tehnică, dialog politic și economic, acorduri comerciale și de investiții și standardizare, cu scopul de a contribui la crearea unor condiții mai bune pentru investiții de calitate. Comunicarea nu face însă nicio referire la strategia UE privind ajutorul pentru comerț.

Actualizarea strategiei în 2017 nu a fost urmată de niciun plan de acțiune care să prevadă ținte intermediare pentru finanțarea din partea statelor membre sau din partea UE

- 25** La momentul actualizării strategiei în 2017, 18 % din ajutorul colectiv pentru comerț al UE (media pentru perioada 2010-2015) era direcționat către țările cel mai puțin dezvoltate, restul fiind, în mare parte, cheltuit în alte țări în curs de dezvoltare. Strategia actualizată a stabilit obiectivul politic de a aduce acest procent la 25 % până în 2030, obiectiv care trebuie atins în comun de UE și de statele sale membre (a se vedea punctul [22](#)). Curtea nu a primit nicio justificare documentată care să explice alegerea acestui procent anume drept obiectiv. Totuși, Comisia susține că s-a bazat atât pe angajamentul asumat de țările donatoare în ceea ce privește asistența oficială pentru dezvoltare globală⁶, cât și pe propunerea ca statele membre să direcționeze o anumită parte din ajutorul lor către țările cel mai puțin dezvoltate⁷.
- 26** În opinia Comisiei, obiectivul de 25 % era rezonabil și fezabil pentru UE și statele membre. Or, la baza lui, nu exista nicio evaluare cuantificată a nevoilor de ajutor pentru comerț ale țărilor cel mai puțin dezvoltate în comparație cu cele ale țărilor în curs de dezvoltare. Obiectivul nu ținea seama nici de faptul că, în cursul perioadei 2017-2030, oricare dintre aceste țări cel mai puțin dezvoltate ar putea fi reclasificată în altă categorie; o astfel de eventualitate ar influența calcularea obiectivului (a se vedea punctul [04](#) din [anexa I](#)).
- 27** Curtea a constatat că această țintă de finanțare nu a fost transpusă într-un obiectiv sau set de obiective operaționale și specifice, care să fie convenite cu statele membre și care ar fi putut include:
- etape intermediare pentru monitorizarea progreselor înregistrate în direcția realizării țintei;
 - ținte individuale pentru UE și pentru fiecare stat membru al acesteia;

⁶ „Strategia internațională de dezvoltare pentru cel de al doilea deceniu de dezvoltare al Organizației Națiunilor Unite”, Rezoluția 2626 (XXV) a Adunării Generale a ONU, 24 octombrie 1970, punctul 43.

⁷ Considerentul 22 al [Regulamentului privind IVCDCl](#).

- o ținte individuale pentru fiecare țară cel mai puțin dezvoltată ori per grup de țări cel mai puțin dezvoltate, în funcție de nevoile lor specifice, sau pentru fiecare categorie de ajutor pentru comerț (a se vedea punctul 05);
- o impactul potențial al reclasificării unora dintre aceste țări cel mai puțin dezvoltate (de exemplu, pierderea eligibilității pentru regimul „Totul în afară de arme” – a se vedea [anexa I](#) punctul 10).

28 Fără o defalcare a acestei ținte fie în etape cu orizonturi de timp, fie în responsabilități convenite între UE și fiecare stat membru, ea va fi foarte dificil de atins în mod colectiv.

Conceptul de „ajutor pentru comerț” este prea larg pentru a putea ghida programarea realizată de delegațiile UE și de partenerii de implementare

- 29** În țările cel mai puțin dezvoltate vizitate de auditorii Curții, ajutorul pentru comerț, ca strategie sau concept, nu figura în mod explicit în programarea delegațiilor UE, stabilită în programele indicative multianuale regionale sau naționale. Curtea a constatat că, în opinia delegațiilor UE și a partenerilor de implementare, conceptul de ajutor pentru comerț nu era relevant, util sau suficient de precis pentru a-i ghida în direcționarea sprijinului.
- 30** În schimb, sprijinul este direcționat către domenii specifice care implică ajutor pentru comerț (cum ar fi dezvoltarea capacității de producție, diversificarea, îmbunătățirea lanțurilor valorice și a infrastructurii, facilitarea comerțului și îmbunătățirea mediului de afaceri), care sunt considerate mai relevante, pe baza nevoilor identificate în țările partenere.
- 31** În scop practic și în scopul raportării, definiția dată de OMC și de Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) ajutorului pentru comerț include o gamă largă de intervenții și sectoare care acoperă aproape 100 de [coduri ale Comitetului de asistență pentru dezvoltare \(CAD\)](#). Acestea sunt grupate în trei categorii principale: infrastructura economică, consolidarea capacității de producție, politicile și reglementările comerciale (a se vedea punctul 05). La nivelul UE, [Regulamentul IVCDI – Europa globală](#) nu mai prevede niciun marker pentru cheltuieli consacrate politici de dezvoltare a comerțului, deoarece acesta a fost sistat în 2021 de OCDE din cauza riscului de erori în interpretare⁸.

⁸ [Follow up to the review of the Trade Development policy marker](#), OCDE.

- 32** Alte organizații, cum ar fi Banca Mondială⁹, aplică, în scopuri proprii, definiții diferite mai stricte ale ajutorului pentru comerț, pentru a exclude proiectele de infrastructură.

În trecut, evaluările specifice ale nevoilor de ajutor pentru comerț erau efectuate în cadrul parteneriatului *Enhanced Integrated Framework*, dar majoritatea nu au mai fost continuate

- 33** Este important ca Comisia să se asigure că nevoile în materie de ajutor pentru comerț ale țărilor cel mai puțin dezvoltate sunt evaluate în mod corespunzător și ca aceste țări să demonstreze asumarea sprijinului din partea donatorilor internaționali pentru a promova succesul și sustenabilitatea. Prin urmare, evaluările nevoilor, inclusiv ale celor legate de ajutorul pentru comerț, ar trebui să includă procese care să implice guvernele țărilor partenere și părți interesate, ceea ce nu este ușor de realizat, deoarece țările cel mai puțin dezvoltate au, în general, cadre instituționale și strategice mai slabe decât alte țări în curs de dezvoltare. În plus, potrivit unui sondaj realizat în rândul delegațiilor UE¹⁰, ajutorul pentru comerț nu este integrat în mod eficace într-un document strategic de țară sau de regiune în aproape un sfert din țările cel mai puțin dezvoltate.
- 34** În trecut, începând cu perioada lansării de către OMC a conceptului de ajutor pentru comerț în 2005, evaluările specifice ale nevoilor de ajutor pentru comerț ale țărilor cel mai puțin dezvoltate (așa-numitele „studii de diagnosticare a integrării comerciale”) erau efectuate într-un cadru denumit *Enhanced Integrated Framework (EIF)*, printre ai cărui parteneri de finanțare se numără și UE. Prin intermediul acestor studii, EIF pune la dispoziția țărilor cel mai puțin dezvoltate instrumente analitice pentru integrarea aspectelor comerciale și o bază comună pentru prioritizarea și mobilizarea resurselor, inclusiv a sprijinului din partea donatorilor. Or, aceste studii nu au mai fost, în general, actualizate în ultimii ani (doar 20 % din studiile de diagnosticare a integrării comerciale pentru țările cel mai puțin dezvoltate au fost actualizate din 2017), iar trei dintre cele patru delegații ale UE vizitate (Cambodgia fiind excepția) nu erau familiarizate cu aceste studii și nu le-au utilizat pentru exercițiul de programare.

⁹ *What is the World Bank doing on aid for trade?* (p. 3, nota de subsol 4); *EU Aid for Trade Progress Report 2023* (p. 158).

¹⁰ „Enhancing international trade by least developed countries” – Studiu complementar la *EU Aid for Trade Progress Report 2023*, Comisia Europeană.

- 35** EIF a fost criticat într-o evaluare din 2021¹¹ pentru faptul că îi lipsea o orientare precisă per țară. În țările vizitate de auditorii Curții, opiniile privind utilitatea EIF erau mixte. Guvernul Rwandei considera de bun augur ajutorul pe care l-a primit pentru programarea și sprijinirea unei strategii de punere în aplicare a zonei continentale africane de liber schimb, deși mai scăzut în ultimii 5 ani, în timp ce în Malawi, EIF era apreciat datorită contribuției sale la creșterea exporturilor de plante oleaginoase, de boabe de soia și de arahide. În Angola, activitățile EIF nu erau cunoscute, iar în Cambodgia ele erau limitate, cu proiecte a căror utilitate era discutabilă.
- 36** Tot în aceeași evaluare se recunoștea, de asemenea, că studiile de diagnosticare a integrării comerciale și actualizările lor, deși reprezintă „un cadru analitic solid și consacrat, care ajută țările să înțeleagă mai bine constrângerile comerciale cu care se confruntă”, necesită un „proces analitic [care] poate fi prea greu și solicitant pentru ca țările cel mai puțin dezvoltate să obțină o utilitate din participarea la acesta, având în vedere și că recomandările își pierd rapid din actualitate”.

Comisia nu dispune de evaluări specifice ale nevoilor de ajutor pentru comerț, dar delegațiile UE identifică domeniile prioritare

- 37** În cadrul activității sale generale de planificare, personalul Comisiei, atât cel din serviciile centrale, cât și cel din delegațiile UE, evaluează nevoile pe care țările cel mai puțin dezvoltate le au în domeniul dezvoltării și creșterii economice. Delegațiile UE consultă documente oficiale și comunică cu părți interesate în acest sens. În cele patru țări cel mai puțin dezvoltate vizitate, existau planuri naționale de dezvoltare și strategii de export care demonstau prioritățile guvernamentale și lacunele din dezvoltarea comerțului. În plus, delegațiile UE colaborau cu ministerele, cu organizațiile din sectorul privat și ale societății civile, cu organizațiile neguvernamentale internaționale și cu alți parteneri donatori pentru a identifica nevoile țării și pentru a le integra în programarea sprijinului.

¹¹ *Evaluation of the Enhanced Integrated Framework, Final Evaluation Report*, Saana Consulting, 9 decembrie 2021.

- 38** Nevoile și prioritățile identificate au fost integrate în programarea globală a UE pentru dezvoltare prin intermediul programelor indicative naționale pentru perioada 2014-2020 și al programelor indicative multianuale naționale pentru perioada 2021-2027, cu priorități și obiective generale, dar și prin programele regionale, deoarece unele aspecte legate de comerț pot fi abordate numai într-un cadru regional. Programele regionale, care acopereau grupuri de țări partenere în funcție de localizarea lor geografică, au inclus țările cel mai puțin dezvoltate, dar nu le-au vizat în mod specific. Delegațiile UE vizitate de Curte nu au fost în măsură să furnizeze informații cu privire la măsura în care programele regionale acopereau țările cel mai puțin dezvoltate în comparație cu alte țări în curs de dezvoltare.
- 39** O altă sursă potențială în evaluarea nevoilor este [indicele capacităților de producție](#) al Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (UNCTAD), elaborat pentru fiecare țară cel mai puțin dezvoltată și format din 8 componente și 42 de indicatori subiacenți. Indicele este conceput pentru a identifica domeniile în care țările sunt performante sau nu, evidențiind domeniile cu politici funcționale și domeniile în care sunt necesare îmbunătățiri. Pentru fiecare dintre componentele sale, indicele sugerează o foaie de parcurs pentru viitoarele acțiuni de politică și pentru viitoarele intervenții. Datând din 2000, indicele a fost calculat retroactiv și este revizuit o dată la 3 ani. S-au efectuat totodată evaluări ale [lacunelor în capacitățile de producție naționale](#) din țările cel mai puțin dezvoltate. Rata de utilizare a sprijinului acordat țărilor cel mai puțin dezvoltate face și ea obiectul unei analize. Cu toate acestea, în niciuna dintre cele patru țări vizitate, delegațiile UE nu au recurs la aceste instrumente atunci când au identificat nevoile.

Ajutorul UE pentru comerț este furnizat în funcție de nevoi, dar este departe de a atinge nivelul-țintă de finanțare

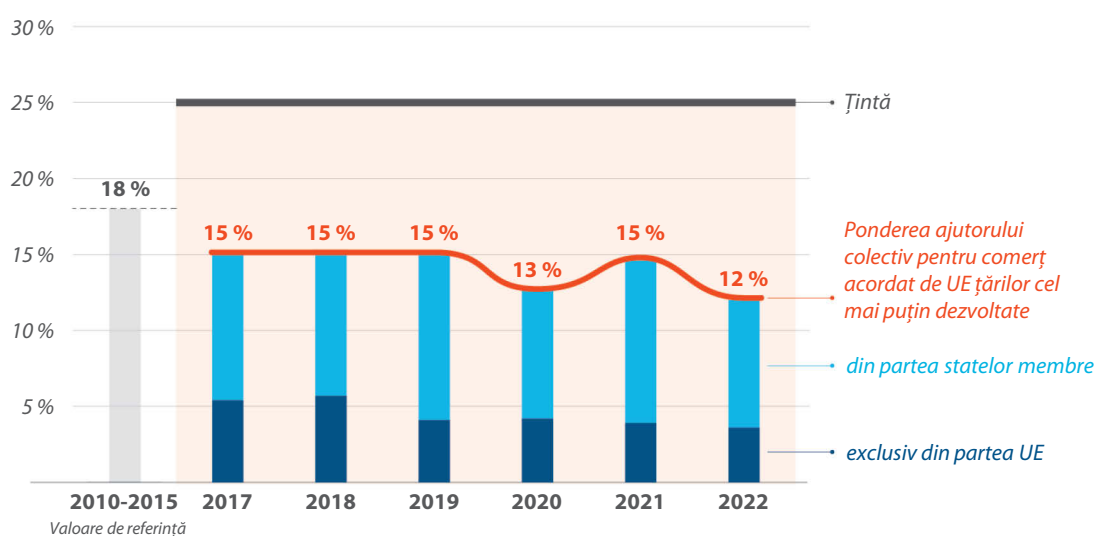
- 40** Strategia UE privind ajutorul pentru comerț din 2017 a stabilit drept obiectiv creșterea proporției ajutorului global pentru comerț acordat de UE și de statele membre către țările cel mai puțin dezvoltate. Ea pune un accent mai mare asupra dimensiunilor sociale și de mediu ale durabilității și pe creșterea relevanței ajutorului pentru comerț acordat de UE (a se vedea punctul [21](#)). În secțiunea următoare, Curtea examinează dacă:
- Comisia s-a axat în mod suficient pe țările cel mai puțin dezvoltate;
 - sprijinul din partea UE pentru comerț a acoperit categoriile și sectoarele relevante în concordanță cu nevoile țărilor cel mai puțin dezvoltate;
 - ajutorul pentru comerț acordat de UE a fost pus în aplicare în mod coordonat.

Ținta de finanțare stabilită pentru țările cel mai puțin dezvoltate este departe de a fi atinsă dacă nu are loc o analiză detaliată care să permită măsuri corective

Potrivit raportărilor Comisiei, ajutorul pentru comerț acordat de UE țărilor cel mai puțin dezvoltate este cu mult sub ținta stabilită

- 41** Conform raportărilor Comisiei, ținta de 25 % stabilită în strategia UE privind ajutorul pentru comerț pentru 2030 (a se vedea punctul 22) este departe de a fi atinsă. Pornind de la o medie de 18 % în perioada 2010-2015 și de 15 % în 2017 când a fost stabilită această țintă, ponderea ajutorului colectiv pentru comerț acordat de UE țărilor cel mai puțin dezvoltate nu a reușit să crească și chiar a scăzut la 12 % în 2022 (ultimul an pentru care sunt disponibile date) (a se vedea [figura 3](#)).

Figura 3 | Ponderea ajutorului colectiv acordat de UE pentru comerț țărilor cel mai puțin dezvoltate

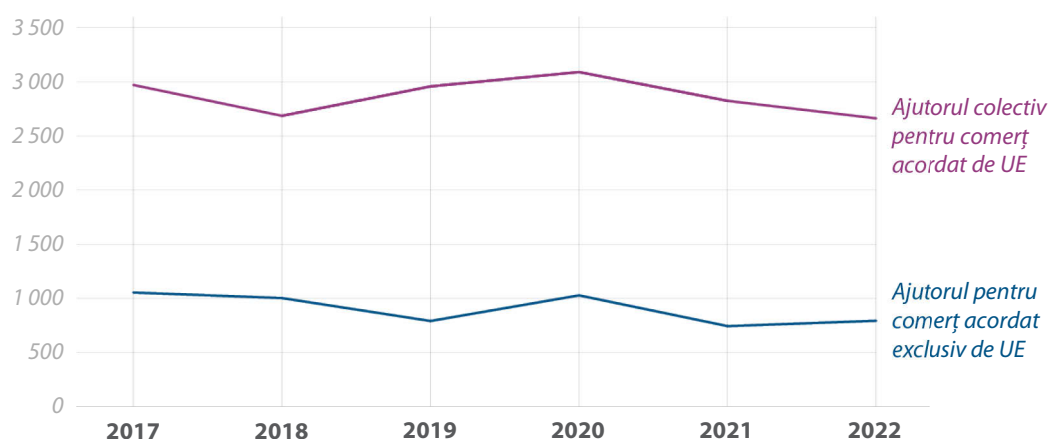

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor Comisiei.

- 42** Ponderea sprijinului acordat exclusiv de UE pentru comerț țărilor cel mai puțin dezvoltate (o medie de 12 % în perioada 2017-2022) a fost mai mică decât cea a sprijinului din partea statelor membre (15 %) (a se vedea [figura 2](#)). Conform datelor furnizate de Comisie, comparând cu ponderile sprijinului alocat de Banca Mondială (65 %) și de Japonia (32 %), se observă că UE acordă o prioritate mai scăzută țărilor cel mai puțin dezvoltate în ceea ce privește ajutorul pentru comerț.

- 43** Cea mai mare parte a ajutorului colectiv pentru comerț acordat de UE este îndreptată către alte țări în curs de dezvoltare. În perioada 2017-2022, ajutorul pentru comerț acordat exclusiv de UE pentru cei mai mari șase beneficiari (Turcia, Egipt, Ucraina, Maroc, Serbia și India) s-a ridicat la 15,2 miliarde de euro, o sumă de aproape trei ori mai mare decât ajutorul pentru comerț acordat exclusiv de UE tuturor celor 48 de țări cel mai puțin dezvoltate luate împreună în cursul aceleiași perioade, și anume 5,4 miliarde de euro (a se vedea punctul **04** din *anexa I*).
- 44** În termeni reali, volumul ajutorului pentru comerț acordat exclusiv de UE și cel al ajutorului acordat împreună cu statele membre țărilor cel mai puțin dezvoltate au stagnat, de asemenea, în ultimii ani (a se vedea *figura 4*).

Figura 4 | Ajutorul colectiv al UE și ajutorul exclusiv al UE pentru comerț acordat țărilor cel mai puțin dezvoltate (în milioane de euro, la prețurile constante din 2022)

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza Raportului din 2024 privind progresele înregistrate în ceea ce privește ajutorul pentru comerț acordat de UE.

Comisia nu a efectuat nicio analiză detaliată care să îi permită să ia măsuri corective

- 45** Faptul că finanțarea din partea UE este cu mult sub ținta stabilită pentru țările cel mai puțin dezvoltate a fost recunoscut în rapoarte succesive privind progresele înregistrate în ceea ce privește ajutorul pentru comerț al UE începând din 2021. Cu toate acestea, Comisia nu a efectuat nicio analiză detaliată a motivelor din spatele acestei situații, analiză care i-ar fi permis să ia măsuri corective pentru a atinge sau a reevalua ținta.

- 46** Accentul redus pus în practică, în procesul de alocare a ajutorului pentru comerț, pe țările mai puțin dezvoltate poate fi explicat prin mai mulți factori, dat fiind că aceste țări se confruntă cu provocări semnificative care necesită o atenție aparte (a se vedea punctul **01**).
- 47** În primul rând, jumătate din ajutorul pentru comerț acordat de UE tuturor țărilor în curs de dezvoltare a fost canalizat prin împrumuturi în perioada 2017-2022 (a se vedea punctul **04**). Acest tip de sprijin este însă dificil de accesat de către țările mai puțin dezvoltate, deoarece presupune o finanțare inovatoare și mobilizarea de fonduri private. Un studiu extern¹² utilizat pentru [evaluarea de către Comisie a instrumentelor de finanțare externă ale UE pentru cadrele financiare multianuale 2014-2020 și 2021-2027](#) a evidențiat dificultățile în ceea ce privește utilizarea de garanții în țările fragile și în țările cel mai puțin dezvoltate, aspect semnalat și în [Avizul 03/2024 care însoțește evaluarea realizată de Comisie cu privire la garanția pentru acțiunea externă](#), publicat de Curtea de Conturi Europeană. În consecință, finanțarea acordată țărilor cel mai puțin dezvoltate tinde, în schimb, să fie limitată la granturi. În perioada 2017-2022, 78 % din ajutorul pentru comerț acordat de UE țărilor cel mai puțin dezvoltate a fost canalizat prin granturi, comparativ cu doar 22 % prin împrumuturi.
- 48** Această problemă specifică țărilor cel mai puțin dezvoltate riscă să se amplifice în următorii ani, pe măsură ce importanța strategiei „[Global Gateway](#)” crește. „Global Gateway” este pusă în aplicare în principal prin intermediul Fondului european pentru dezvoltare durabilă Plus, prin garanții și scheme care combină granturi cu împrumuturi. Astfel de forme de finanțare urmăresc să atragă investiții suplimentare din partea altor instituții financiare și din partea sectorului privat, dar sunt mai puțin atractive pentru investițiile în țările cel mai puțin dezvoltate. Din interviurile purtate de auditorii Curții cu delegațiile UE, cu autoritățile naționale și cu alte părți interesate din cele patru țări vizitate, a reieșit că această abordare era mai puțin potrivită din cauza situației economice fragile a acestora, a vulnerabilității lor în materie de datorii și a capacității limitate a sectorului privat de a rambursa în valută (a se vedea [caseta 1](#)).

¹² [European Union's external financing instruments \(2014-2020 and 2021-2027\)](#), volumul I, raport de sinteză, concluzia 5, p. 65.

Caseta 1

Exemple de provocări cu care se confruntă țările cel mai puțin dezvoltate vizitate în ceea ce privește accesul la finanțare inovatoare și mobilizarea de fonduri private

În **Angola**, BEI urma să lanseze un proiect care să faciliteze accesul sectorului privat la finanțare, prin sprijinirea liniilor de credit ale băncilor. Au fost selectate două bănci, dar proiectul nu a mai fost realizat deoarece băncile nu au reușit să treacă testele de calitate din cadrul procesului de asigurare a diligenței necesare.

În **Cambodgia**, potrivit delegației UE, ratele dobânzilor practicate de BEI sunt ridicate în comparație cu cele ale altor instituții de finanțare, cum ar fi Banca Asiatică de Dezvoltare și Banca Mondială, care oferă rate foarte reduse. Prin urmare, guvernul cambodgian preferă aceste alte două bănci. Mobilizarea de împrumuturi BEI este astfel dificilă, cu excepția proiectelor de finanțare mixtă, în cazul cărora BEI reușește să asigure granturi asociate substanțiale.

În **Malawi**, experiența a arătat că băncile private sunt reticente la implicarea în intervenții ale UE privind ajutorul pentru comerț, cum ar fi proiectul *Kulima Access to Finance* implementat de BEI, deoarece acestea nu doresc să își asume riscuri cu clienții care nu exportă și care nu desfășoară activități de afaceri în valută. Inițial, beneficiarii finali ai proiectului trebuiau să fie micii fermieri și întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) care lucrau cu aceștia pentru a le îmbunătăți nivelul de trai. Or, marile bănci comerciale locale acordau împrumuturi prin acest proiect doar clienților mari care mai lucraseră cu ele (aproximativ 90 % din fonduri ajungând la societăți din sectorul agroindustrial); prin urmare, grupul-țintă nu a beneficiat în mod direct de acest proiect.

49 În al doilea rând, potrivit Comisiei, sprijinul pentru comerț acordat de UE țărilor în curs de dezvoltare în sectorul agricol, un sector vital pentru țările cel mai puțin dezvoltate (a se vedea punctul 55), „pare să se diminueze”¹³, în timp ce investițiile în infrastructura economică cresc, în special prin prioritizarea de către „Global Gateway” a investițiilor în coridoarele de transport. Această tendință generală din țările în curs de dezvoltare a fost observată încă din 2022, când ajutorul pentru comerț al UE sub formă de investiții în infrastructura economică a avut un ușor avantaj față de investițiile în consolidarea capacității de producție¹⁴.

¹³ Raportul din 2024 privind progresele înregistrate în ceea ce privește ajutorul pentru comerț acordat de UE, p. 10.

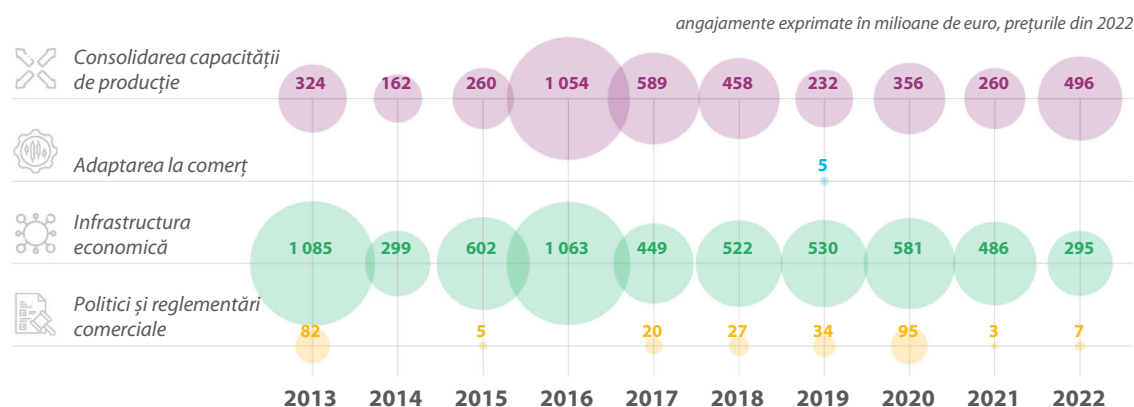
¹⁴ *Ibidem*, p. 35.

- 50** În schimb, în țările cel mai puțin dezvoltate, situația a fost diferită: în același an, investițiile în infrastructura economică au reprezentat 37 % din ajutorul pentru comerț acordat de UE, comparativ cu 62 % care s-au direcționat pentru consolidarea capacității de producție. Țările cel mai puțin dezvoltate se află încă într-o fază de dezvoltare economică în care trebuie să își sporească capacitatea de producție.
- 51** Un al treilea factor care contribuie la stagnarea ajutorului pentru comerț acordat de UE țărilor cel mai puțin dezvoltate este ponderea tot mai mare a sprijinului nediferențiat între țări, mai exact ajutorul pentru comerț care nu este alocat în mod individual fiecăreia dintre aceste țări. Ponderea acestuia a crescut de la 18 % în 2017 la 39 % în 2022. Sprijinul nediferențiat este direcționat în principal către țările în curs de dezvoltare (inclusiv țările cel mai puțin dezvoltate) prin intermediul programelor indicative multinaționale regionale, care acoperă mai multe țări ce nu aparțin neapărat aceluiași grup de venituri.
- 52** Curtea a constatat că cele două astfel de programe regionale care acopereau marea majoritate a țărilor cel mai puțin dezvoltate (programul pentru Africa Subsahariană și programul pentru Asia și Pacific) nu au pus un accent deosebit pe țările cel mai puțin dezvoltate în programarea sprijinului pentru domeniile legate de ajutorul pentru comerț, și anume din punctul de vedere al obiectivelor specifice, al tipului de sprijin sau al rezultatelor preconizate. Potrivit delegațiilor UE intervievate de Curte, această practică dă naștere la o concurență între țări (țări cel mai puțin dezvoltate și alte țări în curs de dezvoltare) în ceea ce privește accesul la resurse, în special la operațiunile de finanțare mixtă la nivel de țară. Unele dintre țările cel mai puțin dezvoltate care dispun de cadre instituționale și capacități tehnice mai puternice, cum ar fi Cambodgia, s-au descurcat mai bine, în timp ce altele nu dispun de resursele necesare pentru a colabora în mod eficace cu mai multe secretariate ale comunităților economice regionale și cu delegații „regionale” ale UE din afara teritoriului lor, cum este cazul, de exemplu, în Malawi (a se vedea punctul 64).
- 53** În fine, cadrele instituționale slabe și/sau lipsa de experiență în ceea ce privește asistența oficială pentru dezvoltare din unele dintre țările cel mai puțin dezvoltate reprezintă un alt factor care contribuie la nivelul scăzut al ajutorului pentru comerț acordat de UE. Dintre cele patru țări vizitate, Angola este în mod deosebit un exemplu în acest sens, această țară primind foarte puțin ajutor pentru comerț din partea UE în perioada 2017-2022, în comparație cu alte țări cel mai puțin dezvoltate (atât în termeni absoluți – 11,8 milioane de euro –, cât și, în special, pe cap de locuitor). Potrivit delegației UE, Angola este un beneficiar relativ recent al asistenței oficiale pentru dezvoltare din partea UE (din 2010 aproximativ), ceea ce înseamnă că mecanismele necesare pentru gestionarea ajutorului pentru dezvoltare nu sunt încă mature.

Ajutorul furnizat de UE pentru comerț în țările cel mai puțin dezvoltate acoperă mai multe categorii și sectoare relevante, dar sustenabilitatea economică a proiectelor nu este întotdeauna asigurată

- 54** Ajutorul pentru comerț este vast, acoperind trei categorii principale, precum și o gamă largă de sectoare (a se vedea punctul **05**). Cel din partea UE vizează în principal două categorii: „infrastructura economică” și „consolidarea capacității de producție”, cu 53 % și, respectiv, 44 % din ajutorul total pentru comerț acordat de UE în perioada 2017-2022. A treia categorie vizată de ajutorul pentru comerț, „politicile și reglementările comerciale”, a reprezentat doar 3 % din totalul ajutorului din aceeași perioadă (a se vedea **figura 5**). După cum s-a menționat mai sus (a se vedea punctul **50**), categoriei „consolidarea capacității de producție” i-a revenit o pondere mai mare din ajutorul pentru comerț acordat de UE țărilor cel mai puțin dezvoltate în 2022 decât categoriei „infrastructura economică”, contrar tendinței observate pentru alte țări în curs de dezvoltare.

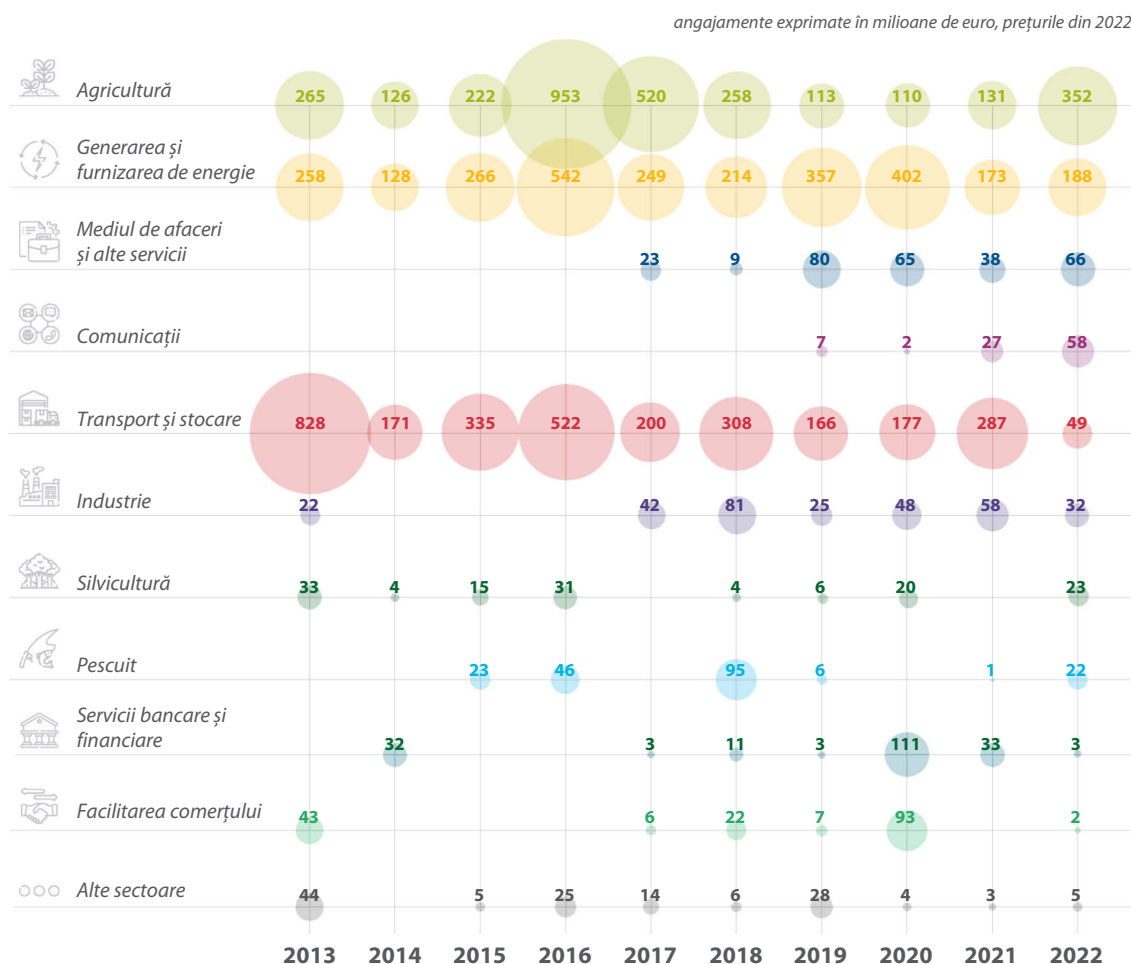
Figura 5 | Ajutorul furnizat de UE pentru comerț în țările cel mai puțin dezvoltate, pe categorii, 2013-2022 (angajamente exprimate în milioane de euro, la prețurile constante din 2022)

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor Comisiei.

- 55** În perioada 2017-2022, ca sectoare sprijinite, ajutorul pentru comerț al UE s-a axat în principal pe generarea și furnizarea de energie (29,1 %), pe agricultură (27,3 %) și pe transporturi și stocare (21,8 %) (a se vedea **figura 6**). În schimb, sprijinul acordat altor țări în curs de dezvoltare s-a axat pe sectorul energiei, al serviciilor bancare și financiare și al transporturilor. Economiiile țărilor cel mai puțin dezvoltate sunt extrem de dependente de agricultură, astfel că dezvoltarea acestui sector este, în general, o prioritate pentru guvernele acestor țări, cu scopul de a spori securitatea alimentară și veniturile din exporturile potențiale.

Figura 6 | Ajutorul furnizat de UE pentru comerț în țările cel mai puțin dezvoltate, pe sectoare, 2013-2022 (angajamente exprimate în milioane de euro, la prețurile constante din 2022)

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor Comisiei.

56 În cele patru țări vizitate, auditorii Curții au constatat că proiectele legate de ajutorul pentru comerț pe care le-au examinat țineau cont de nevoile țării partenere sub acest aspect, precum și de prioritățile și obiectivele stabilite în programul indicativ multianual relevant. Proiectele finanțate de UE vizau, de exemplu, consolidarea capacității tehnice în domeniul comerțului a autorităților naționale, identificarea lanțurilor valorice cu potențial de export, furnizarea de echipamente de laborator pentru îmbunătățirea sistemelor de standardizare și a celor de certificare a exporturilor sau sprijinirea capacității de producție a țării respective.

57 În cursul vizitelor sale la fața locului, Curtea a constatat că acțiunile fuseseră puse în aplicare și că, în general, realizările au fost obținute conform planificării. S-a constatat, de asemenea, că proiectele examinate de Curte au contribuit, în general, la creșterea potențialului comercial al țărilor respective. În **caseta 2** sunt prezentate câteva exemple de astfel de proiecte.

Caseta 2

Acțiuni finanțate de UE pentru comerț care au fost puse în aplicare și care au obținut realizările planificate – exemple din cele patru țări vizitate

În **Angola**, „**Train for Trade II**” a fost un program comun UE-UNCTAD de consolidare a capacităților locale și de promovare a asumării responsabilității la nivel național în ceea ce privește aspectele legate de comerț și investiții. Acest proiect a constatat în formarea și consolidarea capacităților personalului din ministere și din organismele publice, inclusiv printr-un program de formare în domeniul antreprenoriatului pentru microîntreprinderi și IMM-uri. Realizările preconizate, ca număr de evenimente de formare, de ateliere și de documente tehnice elaborate, s-au concretizat în integralitate.

În **Cambodgia**, proiectul „**CAPFish Capture – Post-harvest Fisheries Development**” urmărește să consolideze activitățile pescărești de după recoltare prin modernizarea sistemului instituțional și de reglementare al țării și prin consolidarea serviciilor de dezvoltare a întreprinderilor. Prin acest proiect, cele două IMM-uri vizitate de Curte au reușit să atingă un nivel mai mare de eficiență și de igienă a instalațiilor de uscare a peștelui, să introducă metode de producere și ambalare a pastei de pește și să implementeze marca de calitate a Cambodgiei, astfel încât cerințele internaționale în materie de siguranță alimentară să fie respectate. În 2025, Cambodgia a cerut aprobarea Comisiei de a fi inclusă pe lista țărilor eligibile pentru exportul de produse pescărești către UE.

În **Malawi**, UE a sprijinit programul „[Kulima «Promoting Farming in Malawi»](#)”, al cărui obiectiv era de a spori productivitatea agricolă și de a diversifica producția, de a dezvolta lanțuri valorice agricole și de a consolida guvernanta în sectorul agricol. Curtea a vizitat o stație de cercetare agricolă căreia îi fuseseră livrate echipamente de laborator. Echipamentele furnizate au permis laboratoarelor să își dezvolte capacitatea de analiză și să testeze eventuala prezență de organisme modificate genetic în produsele agricole, dat fiind că acest lucru reprezintă o condiție prealabilă pentru exportul către unele țări.

În **Rwanda**, UE a sprijinit proiectul „[A market driven approach for value chain improvements and the expansion of the Rwandan coffee market](#)”. Scopul proiectului este de a consolida lanțul valoric al cafelei din Rwanda și de a dezvolta potențialul de export al acesteia. Deși proiectul nu este încă finalizat, participarea Rwandei la lanțul valoric mondial al cafelei s-a îmbunătățit deja.

58 În urma evaluării proiectelor, Curtea a ajuns la concluzia că, deși realizările scontate s-au materializat, în unele cazuri există riscul ca țările partenere să nu fie în măsură, în următorii ani:

- să valorifice rezultatele proiectelor, cum ar fi dezvoltarea unora dintre lanțurile valorice identificate sau aplicarea capacității tehnice nou dobândite la negocierile comerciale regionale și internaționale;
- să asigure sustenabilitatea economică a rezultatelor, ținând seama de rotația ridicată a personalului din ministere sau de costurile de exploatare ale noilor echipamente.

Caseta 3 oferă câteva exemple de proiecte care se confruntă cu dificultăți în valorificarea rezultatelor lor și/sau în asigurarea sustenabilității economice a acestora.

Caseta 3

Exemple de proiecte care se confruntă cu dificultăți în ceea ce privește extinderea rezultatelor și/sau asigurarea sustenabilității economice a acestora

În **Angola**, realizările planificate ale proiectului „[Train for Trade II](#)” au fost obținute integral, dar impactul acestuia este mai puțin evident. Peste 3 000 de persoane au beneficiat de formare, însă mai mult de jumătate dintre acestea lucrau în sectorul public, unde rotația personalului este ridicată și unde există riscul de pierdere a cunoștințelor. Deși programul a identificat anumite lanțuri valorice ca având potențial de export, productivitatea sectoarelor respective mai trebuie îmbunătățită. Impactul proiectului nu a fost mare, parțial din cauza unor factori externi dificili. De asemenea, indicatorii de rezultat/impact legați de comerț ai proiectului – cota exporturilor, altele decât exportul de petrol, în lume, valoarea exporturilor totale către țările din Comunitatea de Dezvoltare a Africii Australe (SADC) și cota exporturilor de alte produse decât petrolul către aceste țări – nu au fost, în general, îndepliniți.

În **Cambodgia**, delegația UE a pus în aplicare proiectul „[SWITCH-Garment](#)”, care a promovat eficiența energetică prin finanțarea de audituri energetice în 50 de fabrici de confecții. În urma acestor audituri, 23 dintre fabrici au decis să pună în aplicare (pe propria cheltuială) o parte dintre recomandările primite. Una dintre cele mai frecvente recomandări a fost instalarea de panouri solare. Puține fabrici au pus însă în aplicare această recomandare, deoarece costurile prevăzute de legislația Cambodgiei pentru conectarea panourilor solare la rețeaua de energie electrică erau mai mari decât economiile care se puteau obține.

Proiectul a identificat, de asemenea, tipurile de fabrici de confecții în care ar trebui să se ia în mod special măsuri de eficiență energetică (de exemplu, fabricile în care se desfășoară intens activitatea de călcat, care sunt mari consumatori de energie). Aceste tipuri de fabrici sunt însă adesea deținute de investitori străini, care nu intenționează să investească în modernizarea clădirilor.

În **Malawi**, Curtea a vizitat o stație de cercetare agricolă sprijinită prin [programul Kulima](#). Beneficiarul a văzut capacitatea mai mare de analiză a laboratorului acestei stații ca pe o oportunitate de a fi acreditat în vederea emiterii de certificări pentru exportul către piețele internaționale. Atunci când a fost conceput, proiectul nu viza însă și acest obiectiv, astfel încât beneficiarul nu poate prevedea dacă sau când va fi realizat. De asemenea, laboratorul a oferit unele servicii gratuit la începutul proiectului, ceea ce a avut un impact negativ asupra sustenabilității sale. Abia recent a început să perceapă costuri în schimbul serviciilor oferite fermierilor și altor utilizatori, în intenția de a deveni autonom, ceea ce nu este cazul în prezent.

În **Rwanda**, [proiectul de îmbunătățire a lanțului valoric al cafelei și de extindere a pieței cafelei produse în această țară](#) nu a luat suficient în considerare riscurile legate de schimbările climatice. Recent, perturbările în tiparele meteorologice (în corelație cu schimbările climatice) au avut un impact asupra ciclului sezonier (sezoanele ploioase/uscate) și, prin urmare, asupra ciclului de producție a cafelei. Se poate întâmpla ca acordurile de vânzare cu cumpărătorii internaționali să trebuiască să fie încheiate înainte de a se cunoaște dimensiunea și calitatea recoltei, ceea ce duce la un volum imprevizibil al vânzărilor și la venituri mai mici.

Coordonarea asigurată de delegațiile UE este, în general, bună, dar s-a ratat o ocazie de a o îmbunătăți pe cea cu statele membre și cu delegațiile regionale ale UE

- 59** Ajutorul pentru comerț acordat țărilor cel mai puțin dezvoltate funcționează într-un mediu complex, care implică numeroase părți interesate. Printre acestea se numără țările partenere (țările cel mai puțin dezvoltate), statele membre (inclusiv agențiile lor naționale de dezvoltare, ministerele și ambasadele), alți donatori internaționali, delegațiile UE în țările partenere, delegațiile „regionale” ale UE, serviciile centrale ale Comisiei, sectorul privat și organizațiile societății civile. O implementare coordonată a ajutorului pentru comerț la toate nivelurile este crucială pentru a se asigura eficacitatea acordării și asumării acestuia de către țara parteneră.
- 60** Curtea a constatat că majoritatea delegațiilor UE vizitate cooperau intens cu guvernele țărilor cel mai puțin dezvoltate, atât la nivel bilateral, cât și în cadrul diferitelor comitete ale donatorilor pentru diverse domenii legate de ajutorul pentru comerț. Ele se află totodată într-un dialog structurat cu sectorul privat prin intermediul camerelor de comerț și al altor asociații, precum și cu organizațiile societății civile, în special de la adoptarea strategiei „Global Gateway”.

- 61** În ceea ce privește țările vizitate, Curtea a constatat, pe de o parte, că, între serviciile centrale ale Comisiei și delegațiile UE, au avut loc interacțiuni și schimburi regulate. Pe de altă parte, din interviurile avute cu delegațiile UE, a reieșit că raportarea acestora ar putea beneficia de un sistem mai bun de feedback din partea serviciilor centrale. Cel mai relevant exemplu în acest caz este chestionarul privind ajutorul pentru comerț trimis delegațiilor UE de către serviciile centrale ale Comisiei (a se vedea punctul [67](#)).
- 62** Inițiativele „Team Europe” urmăresc să reunească UE și statele sale membre – inclusiv agențiile lor de punere în aplicare și băncile publice de dezvoltare – precum și BEI și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare. Potrivit Comisiei, intenția de la baza abordării „Team Europe” este ca UE și statele sale membre să își unească forțele pentru a spori impactul acțiunii lor externe. Întrucât strategia UE privind ajutorul pentru comerț este o strategie comună a UE și a statelor sale membre, care stabilește obiective și ținte cuantificate comune, inițiativele „Team Europe” au potențialul de a promova complementaritatea necesară între ajutorul pentru comerț acordat de UE și cel acordat de statele membre.
- 63** Curtea a constatat însă că, în pofida faptului că inițiativele „Team Europe”, care acopereau diferite domenii legate de ajutorul pentru comerț, erau planificate în programele indicative multianuale ale țărilor vizitate, ele nu au condus, în general, la o programare în comun, la punerea în aplicare în mod coordonat sau la o monitorizare și raportare comune (în special în Angola și Malawi). Constatarea este susținută și de interviurile avute cu reprezentanți ai ministerelor afacerilor externe din 2 state membre care se numără printre cei mai mari donatori și pune sub semnul întrebării valoarea adăugată a unor astfel de inițiative pe teren.
- 64** Sprijinul pentru comerț acordat de UE pentru fiecare dintre țările cel mai puțin dezvoltate este canalizat nu numai prin intermediul programelor indicative multianuale naționale, ci și prin intermediul celor regionale, gestionate de delegațiile UE cu un mandat regional. În urma interviurilor desfășurate în țările vizitate, Curtea a concluzionat că interacțiunea dintre delegațiile UE și una sau mai multe delegații regionale ale UE a fost, în unele cazuri, limitată și nestructurată (a se vedea [caseta 4](#)). Această observație este deosebit de relevantă în contextul intensificării intervențiilor care nu sunt specifice unei țări anume și a programelor indicative multianuale regionale care acoperă sprijinul UE legat de comerț (a se vedea punctul [51](#)).

Caseta 4

Exemple de programe regionale care acoperă și Malawi

Cea mai mare parte a sprijinului UE pentru comerț care răspunde nevoilor Malawi legate de integrarea comercială regională este furnizat prin intermediul programului indicativ multianual 2021-2027 pentru Africa Subsahariană. Programele și proiectele regionale care implică Malawi sunt puse în aplicare de delegațiile UE din Zambia (dacă privesc piața comună pentru Africa de Est și de Sud – COMESA) sau din Botswana (dacă privesc Comunitatea de Dezvoltare a Africii Australe – SADC).

Cu excepția etapei de concepere, delegația UE din Malawi nu are nicio interacțiune strânsă cu delegațiile regionale ale UE în ceea ce privește programele legate de comerț care implică Malawi. De asemenea, delegației UE din Malawi îi este greu să urmărească rezultatele obținute prin intermediul acestor programe.

În plus, autoritățile naționale din Malawi nu dispun de capacitatea tehnică suficientă pentru a colabora în mod eficace cu secretariatele COMESA și SADC. Această deficiență, împreună cu dimensiunea relativ mică și ponderea scăzută a Malawi în programele comerciale (comparativ cu alte țări) și lipsa unei interacțiuni structurate cu delegațiile regionale ale UE, antrenează riscul ca proiectele să nu fie prioritizate în totalitate în funcție de nevoile țării. Un exemplu în acest sens este [proiectul regional finanțat de UE pentru crearea unui punct de trecere a frontierei cu control unic](#). Proiectul viza frontiera Mwami/Mchinji dintre Zambia și Malawi, pe coridorul Nacala, care are o relevanță limitată pentru exporturile din Malawi (doar 5 % din total), în timp ce punctele de control la frontieră cu Mozambic și Tanzania, care sunt mult mai relevante, nu sunt încă operaționale de nicio parte a frontierei.

Monitorizarea și raportarea de către Comisie a rezultatelor și a impactului ajutorului UE pentru comerț s-au îmbunătățit, dar nu sunt exhaustive

- 65** Actualizarea din 2017 a strategiei UE privind ajutorul pentru comerț a făcut apel la o monitorizare și o raportare mai cuprinzătoare și axate pe rezultate, pentru a îmbunătăți analiza și vizibilitatea impactului intervențiilor UE în domeniul ajutorului pentru comerț, precum și diseminarea lecțiilor învățate. În secțiunea următoare, Curtea examinează dacă Comisia și-a îmbunătățit monitorizarea și raportarea cu privire la ajutorul pentru comerț acordat de UE pentru a fundamenta și a sprijini noile intervenții în acest domeniu.

Începând din 2017, Comisia publică un raport anual specific privind progresele înregistrate în ceea ce privește ajutorul pentru comerț acordat de UE

- 66** Dând curs actualizării strategiei UE privind ajutorul pentru comerț, începând din 2017, Comisia publică un [raport anual al UE privind progresele înregistrate în domeniul ajutorului pentru comerț](#), în care subliniază contribuția UE la inițiativa globală în acest domeniu. Acest raport analizează progresele înregistrate în comerțul UE cu țările în curs de dezvoltare și oferă o imagine de ansamblu a fluxurilor UE de ajutor pentru comerț către toate țările în curs de dezvoltare (inclusiv țările cel mai puțin dezvoltate). Raportul are la bază date privind asistența oficială pentru dezvoltare obținute de la OCDE, precum și statistici comerciale ale Oficiului European de Statistică (Eurostat).
- 67** Majoritatea rapoartelor privind progresele înregistrate includ, de asemenea, o evaluare calitativă bazată pe un chestionar bienal (anual până în 2022) privind ajutorul pentru comerț, trimis de serviciile centrale ale Comisiei delegațiilor UE (acesta trebuie completat împreună cu reprezentanțele statelor membre din țara parteneră) și, începând din 2024, și fiecărui stat membru al UE. Potrivit Comisiei, acest chestionar permite colectarea de feedback de pe teren cu privire la ajutorul pentru comerț acordat de UE, precum și schimbul de bune practici identificate sau de lecții învățate. Ultimul astfel de sondaj, realizat în 2024, acoperea următoarele teme:
- relevanța și punerea în aplicare coordonată a ajutorului pentru comerț acordat de UE;
 - coerența instrumentelor pentru comerț ale UE;
 - contribuția ajutorului pentru comerț al UE la îmbunătățirea climatului de investiții, a integrării regionale și a facilitării comerțului, precum și coerența ajutorului cu strategia „Global Gateway” a UE.
- 68** Mai mult decât atât, în 2023, Comisia a procedat la o evaluare cu caracter excepțional a ajutorului pentru comerț furnizat țărilor cel mai puțin dezvoltate. O sinteză a acestei evaluări a fost inclusă în studiul complementar raportului de progres pe 2023. Evaluarea s-a axat pe performanța comercială a țărilor cel mai puțin dezvoltate și pe rolul pe care ajutorul pentru comerț l-ar putea juca în consolidarea capacităților lor comerciale.

69 Acest studiu conținea, pe lângă examinarea statisticilor internaționale privind comerțul și ajutorul pentru comerț, și o evaluare calitativă bazată pe sondajul privind ajutorul pentru comerț acordat de UE (a se vedea punctul **67**) utilizat pentru [raportul de progres pe 2022](#), precum și pe interviuri cu reprezentanți din 6 țări selectate dintre cele cel mai puțin dezvoltate. Mai precis, evaluarea a comparat răspunsurile primite de la delegațiile UE din țările cel mai puțin dezvoltate și din alte țări în curs de dezvoltare în ceea ce privește:

- strategia comercială, guvernanta și coordonarea părților interesate;
- sprijinul pentru comerț acordat țărilor pentru a le ajuta să beneficieze de acorduri și tratamente preferențiale comerciale;
- ajutorul pentru comerț în sprijinul respectării reglementărilor privind munca și drepturile omului și a celor privind mediul și clima, precum și legat de mediul de afaceri și de climatul de investiții.

Monitorizarea și raportarea globală de către Comisie a ajutorului pentru comerț acordat de UE nu acoperă în mod cuprinzător toate aspectele

70 Deși, începând din 2017, Comisia și-a îmbunătățit procesul de monitorizare și raportare privind ajutorul pentru comerț acordat de UE și de statele membre, persistă unele deficiențe la nivel conceptual, care fac dificilă conturarea unei imagini complete asupra acestui ajutor.

Comisia nu asigură o monitorizare completă a contribuțiilor financiare

71 Contribuțiile financiare anuale totale raportate în rapoartele anuale privind progresele înregistrate în ceea ce privește ajutorul pentru comerț al UE sunt cuantificate utilizând sumele angajate, care sunt defalcate pe regiuni, grupe de venituri, categorii, sectoare sau tipuri de fluxuri de finanțare. Prin urmare, în urma defalcării pe grupe de venituri, cum ar fi cea a țărilor cel mai puțin dezvoltate, monitorizarea se limitează la angajamentele anuale, fără nicio defalcare suplimentară.

72 Relevanța monitorizării și a raportării de către Comisie a fluxurilor UE de ajutor pentru comerț către țările cel mai puțin dezvoltate este subminată de trei deficiențe, după cum urmează:

- o Fluxurile sunt raportate pe bază de angajamente, care sunt de obicei multianuale, dar înregistrate integral în anul în care sunt semnate. Din această cauză, este dificil să se compare alocările anuale de ajutor pentru comerț către fiecare dintre țările cel mai puțin dezvoltate. De asemenea, angajamentele nu se concretizează întotdeauna în plăți efective. În Cambodgia, Curtea a examinat un program, în cazul căruia 13 % din bugetul angajat (3,5 milioane de euro din 27,5 milioane de euro) nu va fi plătit deoarece unele ținte de care este condiționată plata sprijinului bugetar nu au putut fi atinse. Proiectele cu donatori multipli pot înregistra, de asemenea, întârzieri majore, precum proiectul privind aeroportul Blantyre din Malawi, pentru care au fost semnate angajamente în valoare de 17 milioane de euro în 2019, din care însă nu s-a efectuat încă nicio plată.
- o Comisia raportează o mare parte din ajutorul pentru comerț acordat de UE (39 % în 2022) ca nediferențiat pe țări și nu are nicio modalitate de a evalua măsura în care acest sprijin este direcționat și către țările cel mai puțin dezvoltate și în care el contribuie la consolidarea capacității comerciale și a infrastructurii de care acestea au nevoie pentru a beneficia de comerțul regional și mondial.
- o Există în continuare un decalaj temporal de peste 2 ani între momentul angajării ajutorului pentru comerț și cel al raportării angajamentului respectiv (în raportul de progres din 2024, publicat de Comisie în februarie 2025, ultimul an pentru care sunt prezentate date este 2022). În 2017, strategia actualizată a UE privind ajutorul pentru comerț menționa deja necesitatea de a reduce acest decalaj de timp (a se vedea punctul 51).

Lipsa unei monitorizări consolidate a realizărilor și a rezultatelor obținute

73 Rapoartele privind progresele înregistrate în ceea ce privește ajutorul pentru comerț al UE nu includ date referitoare la realizările și rezultatele obținute în acest domeniu, iar Comisia nu a furnizat Curții niciun alt document care să conțină asemenea date. Astfel de informații sunt disponibile numai pentru fiecare proiect sau program de finanțare în parte (a se vedea punctul 57), nefiind compilate într-un document la nivel central sau la nivel de țară care să permită monitorizarea punerii în aplicare a planurilor indicative naționale/multinaționale (a se vedea *caseta 5*).

Caseta 5

Exemple de indicatori relevanți referitori la comerț care nu sunt întotdeauna monitorizați

Curtea a constatat că, în una dintre cele patru țări vizitate (Angola), programul indicativ multinațional pentru perioada 2021-2027 includea indicatori relevanți pentru integrarea comercială sau pentru diversificarea exporturilor, însoțiți de ținte cuantificate care trebuiau atinse până în 2027 (de exemplu, ponderea exporturilor către țări africane, ponderea exporturilor nepetroliere/extractive ca procent din PIB). Curtea a observat însă că delegația UE din Angola nu a asigurat o monitorizare anuală a progreselor înregistrate în direcția atingerii acestor indicatori și nici nu i-a utilizat sistematic atunci când a demarat proiecte în aceste domenii.

Curtea a observat, de asemenea, că programul indicativ național al Cambodgiei pentru perioada 2014-2020 includea indicatori de creștere a competitivității pe piața internă și pe piața de export (de exemplu, indicatorul privind producția de acvacultură care răspundea securității alimentare și indicatorul privind cererea la export), care erau relevanți pentru ajutorul pentru comerț. Nu a avut loc nicio evaluare a programului indicativ național aferent perioadei 2014-2020 și nici a gradului în care s-au obținut rezultatele preconizate.

Evaluare limitată a durabilității ecologice și sociale

- 74** Atunci când raportează cu privire la obiectivele de durabilitate, Comisia utilizează [markerii Rio](#) ai OCDE și [indicatorul privind egalitatea de gen](#) pentru a monitoriza dacă angajamentele corespunzătoare ajutorului pentru comerț furnizat de UE sunt îndreptate către dimensiunile de mediu și socială ale durabilității.
- 75** Acest aspect al raportării nu a devenit complet – cu includerea împrumuturilor de ajutor pentru comerț din partea UE – decât abia după ce BEI a început să utilizeze și ea acești markeri în 2022. Markerii oferă o evaluare limitată a dimensiunii sociale vizate de ajutorul pentru comerț din partea UE, ei neacoperind, de exemplu, crearea de condiții de muncă decente sau de noi locuri de muncă. Comisia nu a raportat în niciun fel cât din finanțarea ajutorului pentru comerț a fost cheltuită pentru îndeplinirea markerilor și nici vreun impact aferent.

Sondajul nu constituie o bază solidă pentru compilarea feedbackului din partea delegațiilor UE cu privire la ajutorul pentru comerț furnizat de UE

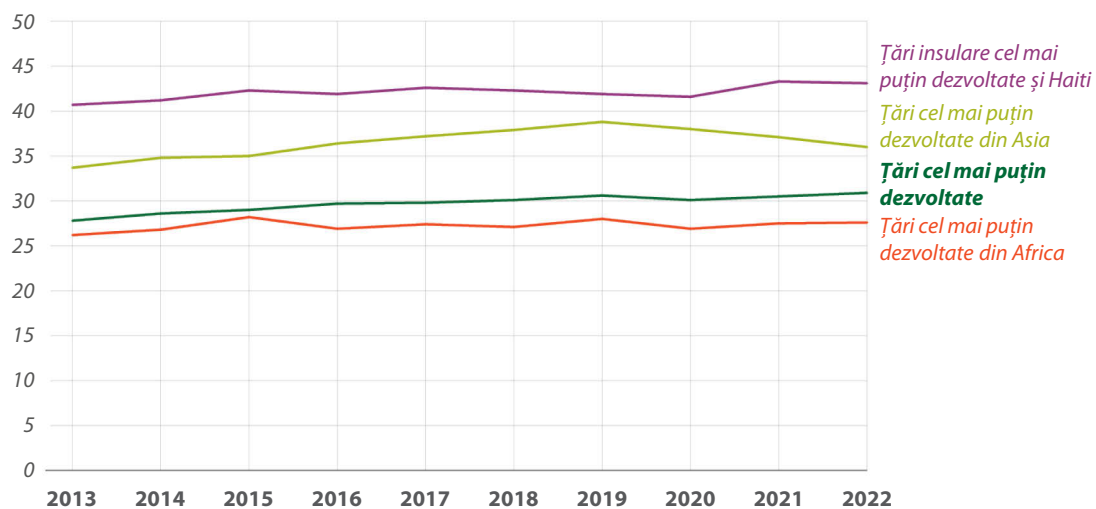
- 76** În rapoartele sale privind progresele înregistrate în ceea ce privește ajutorul pentru comerț furnizat de UE, Comisia include o evaluare calitativă bazată pe un chestionar trimis delegațiilor UE și, începând din 2024, fiecărui stat membru al UE (a se vedea punctul **67**). În cazul țărilor cel mai puțin dezvoltate vizitate, Curtea a constatat că, în general, nu se poate stabili nicio conexiune între acest sondaj și exercițiile de programare și de raportare ale delegațiilor UE.
- 77** În opinia Curții, sondajul nu constituie o bază solidă pentru compilarea de feedback de pe teren cu privire la relevanța și punerea în aplicare coordonată a ajutorului pentru comerț acordat de UE și nici pentru identificarea lecțiilor învățate, deoarece:
- utilitatea chestionarului, astfel cum este conceput în prezent, este îndoielnică, având în vedere interpretările diferite date conceptului de ajutor pentru comerț. Unele delegații ale UE vizitate și-au întemeiat răspunsurile pe o definiție restrânsă a ajutorului pentru comerț (de exemplu, excluzând proiectele de infrastructură), în timp ce altele s-au raportat la o definiție mai largă bazată pe definiția OMC/OCDE (a se vedea punctul **31**);
 - multe delegații ale UE din țările cel mai puțin dezvoltate nu au răspuns la sondaj, înregistrându-se o rată de răspuns de 74 % în 2022 și de doar 42 % în 2024;
 - 3 dintre cele 4 delegații ale UE vizitate au întâmpinat probleme semnificative în a extrage dintr-o bază de date a Comisiei o listă de contracte cu coduri CAD legate de ajutorul pentru comerț, care era necesară pentru a oferi un feedback complet pe acest subiect.

Măsurarea impactului asupra comerțului a ajutorului pentru comerț furnizat de UE este foarte limitată

- 78** Curtea admite că este dificil de evaluat impactul ajutorului pentru comerț acordat de UE țărilor cel mai puțin dezvoltate, deoarece transformarea economică depinde, de asemenea, de intervenția guvernului, de sprijinul altor donatori internaționali și de mai mulți factori externi. În special, astfel cum a indicat OMC, efectele ajutorului pentru comerț care depășesc cadrul unui proiect individual nu sunt ușor de identificat. Eventuala relație cauzală între resurse și impact în creșterea diversificării exporturilor nu poate fi identificată sau demonstrată, cu atât mai puțin în ceea ce privește schimbările veniturilor și ale nivelurilor de sărăcie.

- 79** În raportul de progres anual, Comisia oferă informații cu privire la ponderea exporturilor țărilor cel mai puțin dezvoltate. Această pondere a rămas din 2011 la aproximativ 1 % din exporturile mondiale (a se vedea [figura 1](#) din [anexa I](#)), cu mult sub obiectivul de 2 % stabilit de strategia UE privind ajutorul pentru comerț și de ODD-ul relevant (a se vedea [punctul 22](#)). Cota de exporturi către UE a țărilor cel mai puțin dezvoltate era de 2,2 % în 2022, rămânând mai mult sau mai puțin neschimbată din 2017.
- 80** Studiul complementar raportului de progres pe 2023 a inclus și o evaluare calitativă a ajutorului pentru comerț îndreptat către îmbunătățirea mediului de afaceri și a climatului de investiții din țările cel mai puțin dezvoltate. 28 % din delegațiile UE din țările cel mai puțin dezvoltate care au participat la sondajul din cadrul acestei evaluări au răspuns că ajutorul pentru comerț al UE a vizat doar într-o mică măsură sau deloc îmbunătățirea mediului de afaceri și a climatului de investiții al țării respective (același lucru a fost declarat de 13 % din delegațiile UE din alte țări în curs de dezvoltare care au participat la sondaj).
- 81** Pentru măsurarea capacităților comerciale ale țărilor cel mai puțin dezvoltate, sunt disponibile mai multe surse, care însă nu sunt utilizate de Comisie și pentru a identifica modul în care ajutorul UE pentru comerț ar putea contribui mai mult la îmbunătățirea situației. Printre aceste surse se numără indicele capacităților de producție, [indicele de performanță logistică](#) al Băncii Mondiale, precum și cel de [monitorizare a tendințelor comerciale](#) și [harta potențialului de export](#) ai Centrului Internațional de Comerț. Indicele capacităților de producție (a se vedea [punctul 39](#)) este o măsură multidimensională a „resurselor productive, a capacităților antreprenoriale și a legăturilor de producție, care împreună determină capacitatea unei țări de a produce bunuri și servicii și îi permit acestuia să se dezvolte și să prospere”. Judecând pe baza cifrelor publicate de UNCTAD, Curtea observă că, în ultimii ani, nu s-a înregistrat nicio îmbunătățire semnificativă a capacităților de producție ale țărilor cel mai puțin dezvoltate. Această constatare vizează îndeosebi la țările cel mai puțin dezvoltate africane (a se vedea [figura 7](#)). În cazul a 3 dintre cele 4 țări vizitate (Angola, Cambodgia și Malawi), punctajul acestui indice chiar a scăzut între 2017 și 2022. Aceleași cifre ale UNCTAD arată că, în 2022, țările cel mai puțin dezvoltate au continuat să înregistreze punctaje ale indicelui privind capacitățile de producție cu mult mai mici decât cele înregistrate de alte țări în curs de dezvoltare (30,9 pentru țările cel mai puțin dezvoltate față de 46,8 pentru alte țări în curs de dezvoltare).

Figura 7 | Indicele privind capacitățile de producție ale țărilor cel mai puțin dezvoltate

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor UNCTAD.

Prezentul raport a fost adoptat de Camera III, condusă de doamna Bettina Jakobsen, membră a Curții de Conturi, la Luxemburg, în ședința sa din 24 iunie 2025.

Pentru Curtea de Conturi,

Tony Murphy
Președinte

Anexe

Anexa I – Informații despre audit

- 01** În țările în curs de dezvoltare, comerțul, în special comerțul transfrontalier, este important pentru creșterea economică, care poate ajuta milioane de persoane să scape de sărăcie. Însă în aceste țări și, mai ales, în țările cel mai puțin dezvoltate, există probleme majore, care le afectează accesul la comerțul regional și mondial. Astfel de probleme pot fi: capacitate de producție insuficientă, bariere comerciale legate de practicile de reglementare, administrative și de guvernanță, mediu de afaceri precar, infrastructură deficitară, lipsa unui sistem solid de standardizare și pentru certificarea exporturilor, un cadru instituțional slab și acces foarte dificil și costisitor la finanțare pentru sectorul privat.

Țările cel mai puțin dezvoltate

- 02** Organizația Națiunilor Unite (ONU) a clasificat țările cel mai puțin dezvoltate în categoria statelor care, din motive structurale, istorice și geografice, sunt extrem de dezavantajate în procesul lor de dezvoltare. Ca atare, țările cel mai puțin dezvoltate au nevoie de cea mai mare atenție din partea comunității internaționale¹.

¹ *UN recognition of the least developed countries*, UNCTAD.

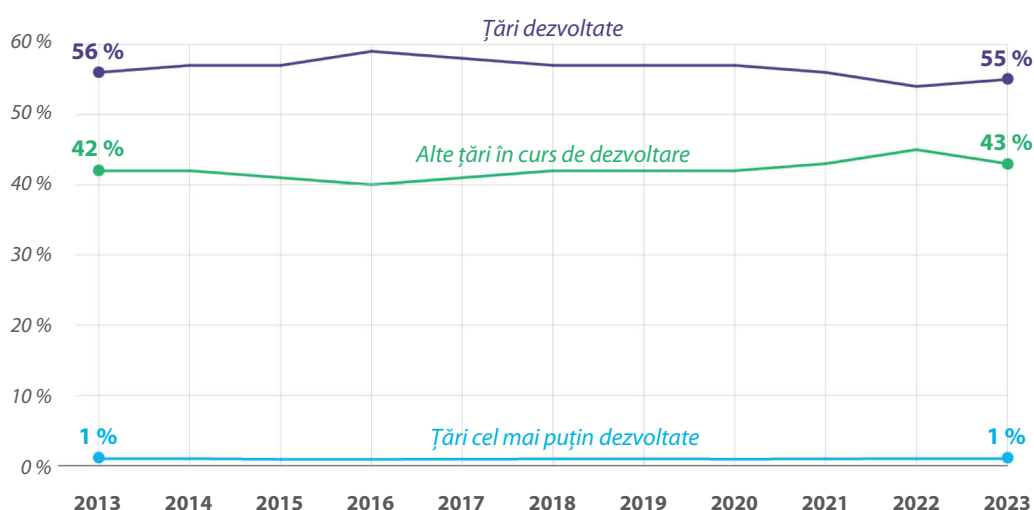
03 ONU definește țările cel mai puțin dezvoltate ca fiind țările cu un nivel scăzut al veniturilor și cu obstacole structurale grave în calea dezvoltării durabile. Pentru ca o astfel de țară să fie trecută pe lista țărilor cel mai puțin dezvoltate, ea trebuie să îndeplinească trei criterii (legate de venitul pe cap de locuitor, de activele umane și de vulnerabilitatea economică și de mediu) și să fie de acord cu clasificarea ei ca atare. Lista țărilor cel mai puțin dezvoltate s-a extins de la 25, inițial, în 1971, la numărul record de 52 în 1991, ajungând ca în decembrie 2024 să numere 44 de țări. Acestea sunt localizate în următoarele regiuni:

- **Africa (32):** Angola, Benin, Burkina Faso, Burundi, Republica Centrafricană, Ciad, Comore, Republica Democratică Congo, Djibouti, Eritreea, Etiopia, Gambia, Guineea, Guineea-Bissau, Lesotho, Liberia, Madagascar, Malawi, Mali, Mauritania, Mozambic, Niger, Rwanda, Senegal, Sierra Leone, Somalia, Sudanul de Sud, Sudan, Togo, Uganda, Tanzania și Zambia;
- **Asia (8):** Afganistan, Bangladesh, Cambodgia, Laos, Myanmar, Nepal, Timorul de Est și Yemen;
- **Zona Caraibilor (1):** Haiti;
- **Pacific (3):** Kiribati, Insulele Solomon și Tuvalu.

04 Lista țărilor clasificate drept țări cel mai puțin dezvoltate este revizuită de [Comisia ONU pentru politica de dezvoltare](#) o dată la 3 ani. Între 2017 și 2024, perioada acoperită de acest audit, 4 țări au trecut de la statutul de țară cel mai puțin dezvoltată la țară cu venituri medii inferioare: Guineea Ecuatorială (2017), Vanuatu (2020), Bhutan (2023) și São Tomé și Príncipe (2024). În prezent, mai multe țări dintre cele mai puțin dezvoltate se află în diferite faze ale procesului de reclasificare. Se estimează că 3 dintre ele (Bangladesh, Republica Democrată Populară Laos și Nepal) nu vor mai avea acest statut în 2026, iar alte 3 (Insulele Solomon, Cambodgia și Senegal) în 2027 și, respectiv, în 2029.

05 Multe dintre provocările structurale care au dus la crearea categoriei țărilor cel mai puțin dezvoltate continuă să existe pe lângă noi provocări. Grupul actual de țări cel mai puțin dezvoltate cuprinde aproximativ 880 de milioane de persoane, mai exact 12 % din populația lumii. Țările cel mai puțin dezvoltate contribuie însă cu mai puțin de 2 % la produsul intern brut (PIB) mondial și peste 75 % din populația lor trăiește încă în sărăcie². Țările cel mai puțin dezvoltate sunt extrem de vulnerabile la efectele schimbărilor climatice, deoarece nu dispun de resursele necesare pentru a se adapta la acestea. Chiar dacă toate țările în curs de dezvoltare împreună au o cotă de aproximativ 45 % din exporturile mondiale, țările cel mai puțin dezvoltate rămân la periferie, cu doar 1 %, restul fiind acoperit de celelalte țări în curs de dezvoltare (a se vedea *figura 1*).

Figura 1 | Cota țărilor cel mai puțin dezvoltate din exporturile mondiale, în comparație cu cea a celorlalte țări în curs de dezvoltare și cea a țărilor dezvoltate

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor furnizate de OMC și de Centrul Internațional de Comerț.

Notă: din cauza rotunjirilor, este posibil ca unele totaluri să nu corespundă cu suma cifrelor luate separat.

² UN recognition of the least developed countries, UNCTAD.

Ajutorul pentru comerț

- 06** Ajutorul pentru comerț este o inițiativă care presupune asistență acordată țărilor în curs de dezvoltare, în special țărilor cel mai puțin dezvoltate, menită să ajute la consolidarea capacității comerciale și a infrastructurii de care acestea au nevoie pentru a beneficia de pe urma comerțului mondial. Scopul său final este de a stimula creșterea economică și dezvoltarea durabilă, făcând parte din asistența oficială globală pentru dezvoltare – granturi și împrumuturi „preferențiale” (împrumuturi acordate în condiții mai avantajoase pentru debitor în raport cu ratele de pe piață) – direcționată către programe și proiecte din sectorul comerțului.
- 07** Conceptul de ajutor pentru comerț a fost lansat pentru prima dată de Organizația Mondială a Comerțului (OMC)³ în cadrul Conferinței sale ministeriale de la Hong Kong din decembrie 2005. OMC nu poate oferi ea însăși asistență pentru dezvoltare deoarece nu este o agenție pentru dezvoltare. De aceea, și-a propus să aducă laolaltă numeroasele mecanisme existente de asistență pentru dezvoltare pentru ca acestea să conlucreze cu mai mare eficacitate.
- 08** În acest scop, în februarie 2006, OMC a creat un grup operativ menit să „operaționalizeze” ajutorul pentru comerț. În iulie 2006, [grupul operativ a recomandat](#) ca ajutorul pentru comerț să se concentreze pe identificarea nevoilor din țările beneficiare, pe consolidarea răspunsului donatorilor și pe îndeplinirea rolului de punte între donatori și țările în curs de dezvoltare. Întrucât comerțul în sine este o activitate amplă și complexă, OMC consideră că și ajutorul pentru comerț este amplu și greu de definit⁴. Cu toate acestea, împreună cu OCDE, OMC a definit ajutorul pentru comerț ca fiind axat pe următoarele elemente:
- consolidarea capacității de producție (este inclus aici orice sprijin pentru agricultură, silvicultură, pescuit, industrie, resurse minerale și minerit, servicii bancare și turism) – prin investiții în diferite industrii și sectoare, astfel încât țările să își poată diversifica exporturile și să își valorifice avantajele comparative;

³ OMC este singura organizație internațională mondială care se ocupă de normele comerțului internațional.

⁴ [Aid for Trade fact sheet](#).

- o infrastructura economică – construirea drumurilor, a porturilor, a căilor ferate, a instalațiilor energetice și a telecomunicațiilor care leagă piețele interne, regionale și mondiale;
- o politicile și reglementările comerciale, precum și adaptarea la comerț – țările sunt ajutate să își dezvolte strategii comerciale, să negocieze mai eficient și să pună în practică rezultate.

Ajutorul pentru comerț din partea UE

- 09** În urma Conferinței OMC din 2005, UE a adoptat, în 2007, propria strategie privind ajutorul pentru comerț, care a fost actualizată în 2017. Nu există un program de cheltuieli al UE special conceput sau delimitat pentru acest sprijin. În ultimii ani, ajutorul pentru comerț acordat de UE în mod colectiv (conform codurilor CAD, atât din partea UE, cât și a statelor sale membre) țărilor cel mai puțin dezvoltate s-a situat la un nivel relativ stabil. În perioada 2017-2022, ajutorul colectiv pentru comerț acordat de UE țărilor cel mai puțin dezvoltate s-a ridicat la 17,2 miliarde de euro, din care o treime, 5,4 miliarde de euro, provenind exclusiv din partea UE. Germania, Franța, Suedia și Țările de Jos contribuie împreună cu aproximativ 80 % la ajutorul pentru comerț acordat de statele membre țărilor cel mai puțin dezvoltate.
- 10** Pe lângă sprijinul financiar pentru comerț, UE a acordat, începând din 2001, un **regim comercial preferențial** țărilor cel mai puțin dezvoltate. Regimul „Totul în afară de arme” al UE asigură în mod automat țărilor cel mai puțin dezvoltate acces fără taxe vamale și fără contingente pe piața UE pentru toate produsele, cu excepția armelor și a munițiilor. Acest regim este prevăzut în **Regulamentul privind sistemul generalizat de preferințe (SGP)**, care acordă țărilor în curs de dezvoltare un tratament special, derogând astfel de la principiul **națiunii celei mai favorizate** al OMC. Dacă o țară dintre cele cel mai puțin dezvoltate îndeplinește criteriile pentru a trece de la statutul de țară cel mai puțin dezvoltată la țară cu venituri medii inferioare, după o perioadă de tranziție de 3 ani, aceasta nu va mai beneficia de acces la regimul „Totul în afară de arme”, ci se califică automat pentru „**standardul SGP**” (regimul pentru țările cu venituri mici și medii inferioare). Alternativ, țara poate încerca să beneficieze de **SGP+**, un regim special care stimulează dezvoltarea durabilă și buna guvernare.

Roluri și responsabilități

- 11** Ajutorul pentru comerț acordat țărilor cel mai puțin dezvoltate funcționează într-un mediu complex, care implică numeroase părți interesate. Printre acestea se numără țările cel mai puțin dezvoltate, statele membre (inclusiv agențiile lor naționale de dezvoltare, ministerele și ambasadale), alți donatori internaționali, delegațiile UE în țările partenere, delegațiile „regionale” ale UE, serviciile centrale ale Comisiei, Banca Europeană de Investiții (BEI), sectorul privat și organizațiile societății civile.
- 12** Mandatul UE privind ajutorul pentru comerț acordat țărilor cel mai puțin dezvoltate îi revine în principal Direcției Generale Parteneriate Internaționale (DG INTPA) a Comisiei. DG INTPA pune în aplicare strategia UE de ajutor pentru comerț pentru țările cel mai puțin dezvoltate. Obiectivul direcției este de a consolida comerțul în vederea dezvoltării, privit ca o componentă-cheie a sprijinului UE pentru creștere economică și crearea de locuri de muncă, și de a promova integrarea țărilor în curs de dezvoltare în lanțurile valorice și în fluxurile comerciale regionale și mondiale⁵. Direcția Generală Comerț și Securitate Economică (DG TRADE) este responsabilă de politica UE privind comerțul cu țările dincolo de frontierele UE, inclusiv cu țările cel mai puțin dezvoltate.
- 13** Delegațiile UE din țările cel mai puțin dezvoltate, care fac parte din Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE), joacă, de asemenea, un rol semnificativ, elaborând programe anuale și planuri de acțiune care pot include ajutorul pentru comerț, dacă acesta face parte din strategia țării respective.
- 14** BEI funcționează ca o bancă de dezvoltare activă în domeniul ajutorului pentru comerț. În ianuarie 2022, BEI a înființat o nouă sucursală, „BEI Global”, care să se ocupe de toate operațiunile de creditare și de altă natură din afara UE. BEI poate decide să acorde un împrumut suveran în mod direct, fără să implice granturi, sau, în alte acțiuni, pentru a facilita împrumutul BEI, Comisia poate acorda un grant cu finanțare mixtă.

⁵ Planul strategic 2020-2024 al DG INTPA.

Sfera și abordarea auditului

- 15** Întrebările de audit ale Curții se regăsesc la punctul **07** din secțiunea „Mesajele principale”. Dat fiind că această temă nu a mai fost abordată de Curte în ultimii ani, raportul de față urmărește să contribuie la îmbunătățirea gestionării de către Comisie a ajutorului pentru comerț acordat de UE țărilor cel mai puțin dezvoltate și să informeze factorii de decizie în eventualitatea unei viitoare revizui a mecanismelor de guvernanță ale noilor intervenții de ajutor pentru comerț.
- 16** Auditul a acoperit perioada începând cu 2017, când a fost actualizată Strategia UE privind ajutorul pentru comerț, până la acțiunile desfășurate în 2024. Cu toate acestea, ultimul an pentru care sunt disponibile date agregate este 2022
- 17** Auditul s-a bazat pe o analiză aprofundată a documentației și pe interviuri cu personalul DG INTPA și DG TRADE din serviciile centrale și din delegațiile UE și cu personalul SEAE din delegațiile UE. Au avut loc reuniuni cu OMC, cu Conferința Organizației Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare și cu reprezentanți ai ministerelor franceze și neerlandeze responsabile de asistența oficială pentru dezvoltare.
- 18** Curtea a evaluat, la nivel agregat, sprijinul pentru comerț acordat de UE, care acoperă toate țările cel mai puțin dezvoltate, dar a și selectat dintre acestea patru țări pentru vizite la fața locului: Rwanda, Malawi, Angola și Cambodgia. Selecția s-a realizat în așa fel încât să se acopere o diversitate de astfel de țări din punctul de vedere al dimensiunii lor, al dezvoltării lor economice, al capacității lor de producție și al acordurilor lor de comerț exterior, ținând cont și de distribuția geografică.
- 19** La nivelul delegațiilor UE, Curtea a examinat procedurile existente pentru evaluarea nevoilor, selectarea și punerea în aplicare a proiectelor, precum și pentru monitorizarea și raportarea ajutorului pentru comerț acordat de UE. Au avut loc interviuri atât cu personalul delegațiilor UE⁶ din aceste patru țări, cât și cu autorități naționale, donatori internaționali, beneficiari ai proiectelor și reprezentanți ai sectorului privat și ai societății civile.

⁶ Interviuri de audit au fost organizate și cu membri ai personalului din alte delegații ale UE care aveau responsabilitatea regională asupra țărilor cel mai puțin dezvoltate vizitate de Curte.

20 În cele patru țări vizitate, Curtea a selectat, pentru vizite la fața locului, 9 intervenții de ajutor pentru comerț, reprezentative ca tip, din diferite sectoare și aflate în diferite etape de finalizare (a se vedea [tabelul 1](#)). Nu au putut fi incluse proiecte de infrastructură, deoarece contractele aferente lansate în perioada respectivă nu ar fi fost suficient de mature pentru a putea fi evaluate. În cazul intervențiilor selectate, Curtea a examinat conexiunile lor cu ajutorul pentru comerț și cu evaluarea nevoilor, precum și calitatea punerii lor în aplicare și rezultatele obținute.

Tabelul 1 | Eșantionul de intervenții selectate

Țara	Denumirea	Finanțare din partea UE (în milioane de euro)
Rwanda	<i>National Agricultural Export Development Board Laboratory</i> (Laboratorul național pentru dezvoltarea exporturilor agricole)	3,3
Rwanda	O abordare orientată spre piață pentru îmbunătățirea lanțului valoric și extinderea pieței cafelei produse în Rwanda	2,5
Malawi	<i>KULIMA – Promoting Farming in Malawi</i> (Promovarea agriculturii în Malawi)	100
Malawi	Asistență tehnică pentru sprijinirea Malawi în negocierile comerciale bilaterale și regionale	1
Angola	Furnizarea de echipamente de laborator și de consumabile	1,4
Angola	<i>Train for Trade II</i>	5,5
Cambodgia	<i>SWITCH-Garment</i> – Promovarea de practici energetice durabile în sectorul confecțiilor din Cambodgia	3
Cambodgia	proiectul <i>ARISE + Cambodia</i> – „ASEAN Regional Integration Support – Cambodia”	7,4
Cambodgia	<i>CAPFISH Capture</i> – Dezvoltarea activităților pescărești de după recoltare	16

Acronime

ACP:	Africa, zona Caraibilor și Pacific
BEI	Banca Europeană de Investiții
CAD	Comitetul de asistență pentru dezvoltare
COMESA	Piața comună a Africii de Est și de Sud
DG INTPA	Direcția Generală Parteneriate Internaționale
DG TRADE	Direcția Generală Comerț și Securitate Economică
EIF	Cadrul integrat consolidat
FEDD+	Fondul european pentru dezvoltare durabilă Plus
IMM-uri	Întreprinderi mici și mijlocii
IVCDI	Instrumentul de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională
OCDE	Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
ODD-uri	Obiectivele de dezvoltare durabilă ale Organizației Națiunilor Unite
OMC	Organizația Mondială a Comerțului
ONU	Organizația Națiunilor Unite
PIB	Produs intern brut
SADC	Comunitatea de Dezvoltare a Africii Australe
SEAE	Serviciul European de Acțiune Externă
UNCTAD	Conferința Organizației Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare

Glosar

Angajament	Sumă alocată în cadrul bugetului pentru finanțarea unui anumit element de cheltuieli, cum ar fi un contract sau un acord de grant.
Beneficiar	Persoană fizică sau juridică ce primește un grant sau un împrumut de la bugetul UE pentru implementarea unui proiect sau a unui program.
Delegație a UE	Reprezentanța diplomatică a UE într-o țară terță sau pe lângă o organizație internațională.
Finanțare mixtă	Practica de a combina granturi din partea UE cu împrumuturi sau cu finanțare sub formă de participare la capital, din surse publice și private.
Fondul european pentru dezvoltare durabilă Plus	Pachet de granturi, garanții și alte instrumente financiare ale UE menit să stimuleze dezvoltarea economică și socială durabilă și favorabilă incluziunii și să promoveze reziliența socioeconomică, în special în Africa și în vecinătatea europeană.
„Global Gateway”	Strategia UE pentru crearea de legături la nivel mondial prin investiții în infrastructura digitală, energetică și de transport și prin consolidarea sistemelor de sănătate, educație și cercetare.
Impact	Consecințele pe termen lung mai ample ale unui proiect sau ale unui program finalizat, cum ar fi beneficiile socioeconomice pentru populație în ansamblul acesteia.
Împrumut preferențial	Împrumut acordat în condiții mult mai favorabile decât cele disponibile pe piață.
Marker Rio	Indicator, definit de OCDE, care măsoară gradul în care o activitate contribuie la obiectivele convențiilor de la Rio.
Obiective de dezvoltare durabilă	17 obiective stabilite în Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă a Organizației Națiunilor Unite pentru a stimula acțiunea tuturor țărilor în domenii de importanță critică pentru umanitate și pentru planetă.
Organizația Mondială a Comerțului	Organizație globală care se ocupă de elaborarea normelor aplicabile schimburilor comerciale dintre țări și care acționează ca forum de negociere a acordurilor comerciale și de soluționare a litigiilor comerciale.
Plan de acțiune	Document care stabilește pașii care trebuie efectuați pentru a atinge un anumit obiectiv.
Plan de afaceri	Document care sintetizează previziunile operaționale și financiare ale unei societăți și prezintă modul în care aceasta își va atinge obiectivele.
Reclasificare	Procesul Organizației Națiunilor Unite prin care o țară cel mai puțin dezvoltată este reclasificată ca țară cu venituri medii inferioare.

Rezultat

Efect imediat al unui proiect sau al unui program după finalizarea acestuia, cum ar fi capacitatea îmbunătățită de inserție profesională a participanților la un curs sau accesul îmbunătățit ca urmare a construcției unui drum nou.

Societatea civilă

Parte a societății, diferită de administrația publică și de mediul de afaceri, formată din asociații și alte grupuri care reprezintă interese comune în domeniul public.

Răspunsurile Comisiei și ale Serviciului European de Acțiune Externă

<https://www.eca.europa.eu/ro/publications/sr-2025-17>

Calendar

<https://www.eca.europa.eu/ro/publications/sr-2025-17>

Echipa de audit

Rapoartele speciale ale Curții de Conturi Europene prezintă rezultatele auditurilor sale cu privire la politicile și programele UE sau la diverse aspecte legate de gestiune aferente unor domenii bugetare specifice. Curtea de Conturi Europeană selectează și concepe aceste sarcini de audit astfel încât impactul lor să fie maxim, luând în considerare riscurile la adresa performanței sau a conformității, nivelul de venituri sau de cheltuieli implicat, evoluțiile viitoare și interesul politic și public.

Acest audit al performanței a fost efectuat de Camera de audit III – Acțiuni externe, securitate și justiție, condusă de doamna Bettina Jakobsen, membră a Curții de Conturi Europene. Auditul a fost condus de domnul Viorel Ștefan, membru al Curții de Conturi Europene.

DREPTURI DE AUTOR

© Uniunea Europeană, 2025

Politica Curții de Conturi Europene referitoare la reutilizare este definită în [Decizia nr. 6-2019 a Curții de Conturi Europene](#) privind politica în materie de date deschise și reutilizarea documentelor.

Cu excepția cazului în care se precizează altceva (de exemplu, într-o mențiune separată indicând drepturile de autor), conținutul elaborat de Curtea de Conturi Europeană pentru care UE deține drepturile de autor face obiectul licenței [Creative Commons Atribuire 4.0 Internațional \(CC BY 4.0\)](#). Prin urmare, ca regulă generală, reutilizarea este autorizată cu condiția menționării adecvate a autorilor și a indicării eventualelor modificări. Reutilizatorul conținutului elaborat de Curtea de Conturi Europeană nu poate altera sensul sau mesajul inițial. Curtea de Conturi Europeană nu răspunde pentru eventualele consecințe ale reutilizării.

Este necesar să obțineți o permisiune suplimentară în cazul în care un anumit conținut prezintă persoane fizice ce pot fi identificate, de exemplu, în cazul fotografiilor în care apar membri ai personalului Curții de Conturi Europene sau în cazul în care conținutul include lucrări ale unor terți.

Dacă se obține o astfel de permisiune, ea anulează și înlocuiește permisiunea de natură generală menționată mai sus și va indica în mod clar eventualele restricții de utilizare.

Pentru a utiliza sau a reproduce un conținut pentru care UE nu deține drepturile de autor, poate fi necesar să obțineți o permisiune în acest sens direct de la titularii drepturilor de autor.

Programele informatice sau documentele care fac obiectul unor drepturi de proprietate industrială, cum ar fi brevetele, mărcile, desenele și modelele înregistrate, logourile și denumirile, sunt excluse din politica Curții de Conturi Europene referitoare la reutilizare.

Familia site-urilor instituționale ale Uniunii Europene care sunt incluse în domeniul europa.eu oferă linkuri către site-uri terțe. Deoarece Curtea de Conturi Europeană nu are control asupra acestor site-uri, sunteți încurajați să verificați politica aplicată de ele în ceea ce privește respectarea vieții private și drepturile de autor.

Utilizarea logoului Curții de Conturi Europene

Logoul Curții de Conturi Europene nu poate fi utilizat fără acordul prealabil al Curții de Conturi Europene.

HTML	ISBN 978-92-849-5509-1	ISSN 1977-5806	doi:10.2865/4383556	QJ-01-25-042-RO-Q
PDF	ISBN 978-92-849-5510-7	ISSN 1977-5806	doi:10.2865/6229272	QJ-01-25-042-RO-N

REFERINȚA EXACTĂ

Curtea de Conturi Europeană, [Raportul special nr. 17/2025](#): „Ajutorul pentru comerț acordat de UE țărilor cel mai puțin dezvoltate – Răspunde nevoilor identificate, dar nivelul finanțării din partea UE nu e în grafic față de obiectivul stabilit pentru 2030”, Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2025.

Țările în curs de dezvoltare și, mai ales, țările cel mai puțin dezvoltate, se confruntă cu probleme majore, care le afectează accesul la comerțul regional și mondial. Asistența acordată sub formă de ajutor pentru comerț urmărește să le ajute să își construiască capacitatea comercială și infrastructura aferentă. Uniunea Europeană și-a actualizat, în 2017, strategia privind ajutorul pentru comerț, îndreptându-și mai mult atenția asupra țărilor cel mai puțin dezvoltate. Curtea de Conturi Europeană a examinat dacă Comisia a direcționat, a pus în aplicare și a monitorizat în mod adecvat ajutorul din partea UE pentru comerț în aceste țări. S-a constatat că acest sprijin a răspuns, în general, nevoilor existente, dar nu este pe drumul cel bun în ceea ce privește îndeplinirea țintei de finanțare stabilite pentru 2030 în strategia UE. Curtea formulează cinci recomandări în vederea îmbunătățirii modului în care Comisia gestionează ajutorul pentru comerț acordat de UE țărilor cel mai puțin dezvoltate.

Raport special al Curții de Conturi Europene prezentat în temeiul articolului 287 alineatul (4) al doilea paragraf TFUE.

CURTEA DE
CONTURI
EUROPEANĂ

Oficiul pentru Publicații
al Uniunii Europene

CURTEA DE CONTURI EUROPEANĂ
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBURG

Tel. +352 4398 – 1

Întrebări: eca.europa.eu/ro/contact
Website: eca.europa.eu
Rețele sociale: @EUauditors